

บทที่ 4

อุปทาน ราคา ส่วนเกินผู้ผลิต และเงินอุดหนุนการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี

ในบทที่ 4 นี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาทั้งหมดประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์อุปทานข้าวเปลือกนาปีที่ทดสอบความนิ่งของข้อมูลและความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างตัวแปรผลการวิเคราะห์ราคาข้าวเปลือก ที่วิเคราะห์รูปแบบความเคลื่อนไหวราคาตามอิทธิพลของฤดูกาล และความสัมพันธ์ของราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวและนอกฤดูเก็บเกี่ยว กับราคารับจำนำข้าวเปลือก ผลการคำนวณส่วนเกินผู้ผลิตจากสมการอุปทานข้าวเปลือกนาปีและเงินอุดหนุนของรัฐบาลในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี และผลการเปรียบเทียบส่วนเกินผู้ผลิตที่เกษตรกรได้รับเพิ่มขึ้นจากการจำนำข้าวเปลือกนาปีกับเงินอุดหนุนที่รัฐบาลใช้จ่ายดำเนินโครงการ ในรูปสัดส่วนความคุ้มค่าการดำเนินงานทุกปี รวมทั้งสถานการณ์จำลองกำหนดให้ราคารับจำนำ ต้นทุนการจำนำ และเงินอุดหนุน โครงการระดับต่างๆ โดยมีรายละเอียดผลการศึกษา ดังนี้

4.1 อุปทานข้าวเปลือกนาปี

4.1.1 ความนิ่งของตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปีด้วยวิธีทดสอบยูนิตรูท

ตัวแปรที่นำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปีตามสมการ (1.1) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปริมาณข้าวเปลือก (Q_t) ราคาข้าวเปลือกนาปีที่เกษตรกรได้รับ (P_t) ราคาปุ๋ยเคมีที่สำคัญที่ใช้ในการปลูกข้าว (F_t) ปริมาณน้ำฝน ($Rain_t$) และสัดส่วนพื้นที่เสียหายต่อพื้นที่ปลูกข้าวนาปี (D_t) เป็นตัวแปรอนุกรมเวลา ดังนั้นจึงต้องทดสอบความนิ่งของตัวแปรทั้งหมดก่อนการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง ด้วยวิธีการทดสอบยูนิตรูท (unit root)

ในการทดสอบยูนิตรูทตามวิธีของ Augmented Dickey Fuller (ADF) มีสมการที่ใช้ในการทดสอบ 3 รูปแบบคือ ไม่มีค่าตัดแกน (random walk) มีค่าตัดแกน (random walk with drift) และมีค่าตัดแกนและแนวโน้มตามเวลาเชิงเส้น (random walk with drift and linear time trend) ตามลำดับ ดังสมการ (4.1) – (4.3)

$$\Delta x_t = \gamma x_{t-1} + \sum_{i=1}^p \theta \Delta x_{t-i} + e_t \quad (4.1)$$

$$\Delta x_t = \alpha + \gamma x_{t-1} + \sum_{i=1}^p \theta \Delta x_{t-i} + e_t \quad (4.2)$$

$$\Delta x_t = \alpha + \beta t + \gamma x_{t-1} + \sum_{i=1}^p \theta \Delta x_{t-i} + e_t \quad (4.3)$$

การเลือกรูปแบบสมการให้เหมาะสมกับข้อมูลจะพิจารณาจากค่าสถิติ t และค่าสถิติ F ที่ได้จากการคำนวณเทียบกับค่าวิกฤตของสถิติ t และสถิติ ϕ ตามลำดับ โดยถ้าค่าสถิติ t มากกว่าค่าวิกฤตของสถิติ t หรือถ้าค่าสถิติ F น้อยกว่าค่าวิกฤตของสถิติ ϕ ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนด จะยอมรับสมมติฐานหลักของการทดสอบ

ผลการทดสอบยูนิตรูทด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง ด้วยสมการที่มีค่าตัดแกนและแนวโน้มตามเวลา พบว่าทุกตัวแปร มีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ t_c ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดไม่นิ่งหรือมียูนิตรูทด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง และมีค่าสถิติ F น้อยกว่าค่าสถิติ ϕ_{III} ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \beta = \gamma = 0$ ตามสมการ (4.3) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดไม่มีแนวโน้มตามเวลาเชิงเส้นรวมอยู่ในสมการ (ตาราง 4.1)

ทดสอบต่อด้วยสมการที่มีค่าตัดแกน พบว่าตัวแปรปริมาณผลผลิต (Q_t) ราคาข้าวเปลือก (P_t) และราคาราย (F_t) มีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ t_{μ} ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่างและมีค่าสถิติ F น้อยกว่าค่าสถิติ ϕ_I ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \alpha = \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรไม่มีค่าตัดแกนรวมอยู่ในสมการ ตามสมการ (4.2) ส่วนตัวแปรปริมาณน้ำฝน ($Rain_t$) และตัวแปรสัดส่วนพื้นที่ (D_t) มีค่าสถิติ t น้อยกว่าค่าสถิติ t_{μ} ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ซึ่งสรุปได้ว่าตัวแปรทั้งสองนิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่างและไม่ต้องทำการทดสอบต่อไป (ตาราง 4.1)

ผลการทดสอบด้วยสมการที่ไม่มีค่าตัดแกน พบว่าตัวแปรปริมาณผลผลิต (Q_t) ราคาข้าวเปลือก (P_t) และราคาราย (F_t) มีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ t ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ สรุปว่าตัวแปรทั้งสามไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง ตามรูปแบบสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและไม่มีค่าตัดแกน ตามสมการ (4.1) ดังนั้นต้องแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปผลต่างอันดับหนึ่ง (1st difference) และนำไปทดสอบยูนิตรูทด้วยวิธี ADF อีกครั้งด้วยรูปแบบสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและไม่มีค่าตัดแกน พบว่าแต่ละตัวแปร มีค่าสถิติ t น้อยกว่าค่าสถิติ t ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปฏิเสธสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสามนิ่งด้วยข้อมูล ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง (ตาราง 4.2)

ตาราง 4.1 ค่าสถิติความนิ่งของข้อมูลตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี ด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง ตามรูปแบบสมการที่มีค่าตัดแกนและแนวโน้มตามเวลา และสมการที่มีค่าตัดแกน โดยวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey Fuller

ตัวแปรที่ทดสอบ	รูปแบบสมการ								ผลการทดสอบ
	มีค่าตัดแกนและแนวโน้มตามเวลา				มีค่าตัดแกน				
	$t^{1/}$	τ_r	$F^{2/}$	ϕ_{III}	$t^{1/}$	τ_μ	$F^{3/}$	ϕ_I	
ปริมาณผลผลิต (Q_t)	-3.76	-4.27	7.15	10.61	-0.29	-3.67	4.14	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
ราคาข้าวเปลือก (P_t)	-1.48	-4.27	2.13	10.61	0.60	-3.65	0.36	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
ราคาปุ๋ย (F_t)	1.99	-4.30	5.51	10.61	3.17	-3.67	7.46	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
ปริมาณน้ำฝน ($Rain_t$)	-6.29	-4.27	-	-	-	-	-	-	นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
สัดส่วนพื้นที่ (D_t)	-5.65	-4.27	-	-	-	-	-	-	นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าสถิติ t ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$

: ^{2/} ค่าสถิติ F ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \beta = \gamma = 0$

: ^{3/} ค่าสถิติ F ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \alpha = \gamma = 0$

: ค่าสถิติทั้งหมดทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

: - ข้อมูลตัวแปรนิ่ง จึงไม่จำเป็นต้องทดสอบ

ตาราง 4.2 ค่าสถิติความนิ่งของข้อมูลตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี ด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่างอันดับหนึ่ง และ $\ln$ ผลต่างอันดับหนึ่ง ด้วยสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและที่ไม่มีค่าตัดแกน ตามวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey Fuller

ตัวแปรที่ทดสอบ	ข้อมูลก่อนทำผลต่างอันดับหนึ่ง		$\ln$ ผลต่างอันดับหนึ่ง		ผลการทดสอบ
	t^{Δ}	τ	t^{Δ}	τ	
ปริมาณผลผลิต (Q_t)	2.53	-2.64	-8.67	-2.64	นิ่ง $\ln$ ผลต่างอันดับหนึ่ง
ราคาข้าวเปลือก (P_t)	1.97	-2.64	-4.57	-2.64	นิ่ง $\ln$ ผลต่างอันดับหนึ่ง
ราคาปุ๋ย (F_t)	2.87	-2.64	-9.14	-2.65	นิ่ง $\ln$ ผลต่างอันดับหนึ่ง

หมายเหตุ : t^{Δ} ค่าสถิติ t ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$

: ค่าสถิติทั้งหมดทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

4.1.2 แบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปีด้วยวิธีทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว

จากผลการทดสอบยูนิตรูท เมื่อพบว่าตัวแปรที่ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง แต่นิ่งที่ผลต่างอันดับเดียวกันคือ ณ อันดับหนึ่งแล้ว การทดสอบต่อไปคือ การทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว (cointegration relationship) ระหว่างตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี ด้วยการทดสอบตามวิธีของ Johansen and Juselius ซึ่งอิงกับแบบจำลอง VAR ดังนั้นจึงต้องเลือกจำนวนความล่าที่เหมาะสม (optimal lag) เพื่อไม่ทำให้เกิดปัญหาอัตสหสัมพันธ์ จากนั้นจึงทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ (cointegrating vectors หรือ cointegration rank หรือ rank : r) ระหว่างตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองต่อไป ดังผลการทดสอบท้ายนี้

1) การทดสอบจำนวนความล่าที่เหมาะสม

โดยการประมาณค่าในแบบจำลอง VAR ด้วยข้อมูลตัวแปรก่อนทำผลต่าง ซึ่งจำนวนความล่าที่เหมาะสมจะถูกเลือกจากค่าสถิติทดสอบที่น้อยที่สุด ผลการทดสอบพบว่า สถิติทดสอบทุกตัวระบุจำนวนความล่าที่เหมาะสมตรงกันคือ 1 ปี (ตาราง 4.3)

ตาราง 4.3 ผลการทดสอบจำนวนความล่าที่เหมาะสมตามวิธีการทดสอบต่างๆ

จำนวนความล่า (ปี)	ผลการทดสอบ			
	FPE	AIC	SC	HQ
0	1.13×10^{22}	67.27	67.50	67.34
1	4.11×10^{21} *	62.03*	66.39*	63.59*
2	1.18×10^{22}	64.98	67.58	65.42
3	1.40×10^{22}	64.98	68.06	65.79
4	1.14×10^{22}	64.29	66.98	65.47

หมายเหตุ : FPE (Final prediction error) โดยจำนวนความล่าที่เหมาะสมจะเลือกจากค่า FPE ที่มีค่าน้อยสุด

: AIC (Akaike information criterion) โดยจำนวนความล่าที่เหมาะสมจะเลือกจากค่า AIC ที่มีค่าน้อยสุด

: SC (Schwarz information criterion) โดยจำนวนความล่าที่เหมาะสมจะเลือกจากค่า SC ที่มีค่าน้อยสุด

: HQ (Hannan-Quinn information criterion) โดยจำนวนความล่าที่เหมาะสมจะเลือกจากค่า HQ ที่มีค่าน้อยสุด

: * จำนวนความล่าที่เหมาะสมที่ถูกเลือกของแต่ละวิธี

2) การทดสอบปัญหาอัตสหสัมพันธ์ของตัวแปรความคลาดเคลื่อน

การทดสอบได้กำหนดจำนวนความล่าตั้งแต่ 1 ถึง 12 ปี ในการประมาณค่าในแบบจำลอง VAR ภายใต้อสมมติฐานหลักคือ ไม่มีปัญหาอัตสหสัมพันธ์ที่จำนวนความล่าที่ทำการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็นของสถิติ LM ถ้ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด

จะยอมรับสมมติฐานหลัก ผลการทดสอบพบว่า ที่จำนวนความล่าที่เหมาะสมเท่ากับ 1 ปี ค่าความน่าจะเป็นของสถิติ LM มากกว่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นการยอมรับสมมติฐานหลัก และที่จำนวนความล่าลำดับต่อๆมาก็ไม่ทำให้เกิดปัญหาอัตรสสัมพันธ์แสดงว่าจำนวนความล่าเท่ากับ 1 ปีก็เพียงพอที่จะไม่เกิดปัญหาอัตรสสัมพันธ์ในการประมาณค่าแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนปี (ตาราง 4.4)

ตาราง 4.4 ค่าสถิติในการทดสอบปัญหาอัตรสสัมพันธ์และค่าความน่าจะเป็นตามจำนวนความล่าระดับต่างๆ

จำนวนความล่า (ปี)	ค่าสถิติ LM ^{1/}	ค่าความน่าจะเป็น
1	29.17	0.26
2	27.12	0.35
3	20.83	0.70
4	30.76	0.20
5	31.09	0.19
6	25.27	0.45
7	26.51	0.38
8	22.78	0.59
9	31.61	0.17
10	25.06	0.46
11	27.29	0.34
12	33.50	0.12

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าสถิติ LM ทดสอบสมมติฐานหลัก คือ ที่จำนวนความล่าที่กำหนดไม่มีปัญหาอัตรสสัมพันธ์ โดยจะยอมรับสมมติฐานหลักเมื่อค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ LM มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ : ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

3) การทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวแปร

เมื่อกำหนดจำนวนความล่าที่เหมาะสมแล้ว ต่อไปคือการทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ ระยะยาวระหว่างตัวแปร โดยการทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ด้วยวิธี trace test ร่วมกับ Maximal Eigenvalue test ซึ่งสมมติฐานหลักในการทดสอบเริ่มจากจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) ที่เป็นไปได้มากที่สุด ถ้ายอมรับสมมติฐานหลัก จะทำการทดสอบต่อไปด้วยจำนวนรูปแบบที่ลดลง ($r-1$) ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะปฏิเสธสมมติฐาน

หลักจึงหยุดทำการทดสอบ ถ้าค่าสถิติทดสอบน้อยกว่าค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญแสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก

ผลการทดสอบด้วยวิธี trace test ที่สมมติฐานหลัก $H_0: r \leq 5$ พบว่าค่าสถิติ trace น้อยกว่าค่าวิกฤตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่ามีจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ระหว่างตัวแปรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 และผลการทดสอบที่จำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ที่ลดลงเรื่อยๆก็ให้ผลการทดสอบเช่นเดียวกัน ไปจนกระทั่งที่จำนวนรูปแบบความสัมพันธ์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1 และที่การทดสอบด้วยสมมติฐานหลัก $H_0: r = 1$ พบว่าค่าสถิติ trace มากกว่าค่าวิกฤตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักสรุปว่าการทดสอบด้วยวิธี trace test ระบุว่า มี 1 รูปแบบความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี (ตาราง 4.5)

ตาราง 4.5 ผลการทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติ trace

สมมติฐานในการทดสอบ		ค่าสถิติ trace	ค่าวิกฤต	ผลการทดสอบ
H_0	H_1			
$r = 0$	$r > 1$	79.84	76.97	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
$r \leq 1$	$r > 2$	42.38	54.08	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r \leq 2$	$r > 3$	21.64	35.19	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r \leq 3$	$r > 4$	10.31	20.26	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r \leq 5$	$r > 5$	2.98	9.16	ยอมรับสมมติฐานหลัก

หมายเหตุ : r (rank) จำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

: สมมติฐานหลัก H_0 แสดงว่ามีรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างมากเท่ากับ r

: สมมติฐานรอง H_1 แสดงว่ามีรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากกว่าหรือเท่ากับ r

: ยอมรับสมมติฐานหลักเมื่อค่าสถิติ trace น้อยกว่าค่าวิกฤต โดยการทดสอบจะเริ่มจากจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (n) ที่เป็นไปได้มากที่สุด ถ้ายอมรับสมมติฐานหลัก จะทำการทดสอบต่อไปด้วยจำนวนรูปแบบที่ลดลง ($n-1$) ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะปฏิเสธสมมติฐานหลักจึงหยุดทำการทดสอบ

: ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 5%

ผลการทดสอบด้วยวิธี Maximal Eigenvalue test ที่สมมติฐานหลัก $H_0: r = 4$ ค่าสถิติ Max-Eigenvalue น้อยกว่าค่าวิกฤตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่ามีจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ระหว่างตัวแปรเท่ากับ 4 และผลการทดสอบที่จำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ที่ลดลงเรื่อยๆก็ให้ผลการทดสอบเช่นเดียวกัน ไปจนกระทั่งที่รูปแบบความสัมพันธ์เท่ากับ 1 และที่การทดสอบด้วยสมมติฐานหลัก $H_0: r = 0$ พบว่าค่าสถิติ

Maximal Eigenvalue มากกว่าค่าวิกฤตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก สรุปว่าการทดสอบด้วยวิธี Maximal Eigenvalue test ระบุว่า มี 1 รูปแบบความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี (ตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 ผลการทดสอบจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติ Maximal Eigenvalue

สมมติฐานในการทดสอบ		ค่าสถิติ Max-Eigenvalue	ค่าวิกฤต	ผลการทดสอบ
H_0	H_1			
$r = 0$	$r = 1$	37.46	34.81	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
$r = 1$	$r = 2$	20.74	28.59	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r = 2$	$r = 3$	11.33	22.30	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r = 3$	$r = 4$	7.33	15.89	ยอมรับสมมติฐานหลัก
$r = 4$	$r = 5$	2.98	9.16	ยอมรับสมมติฐานหลัก

หมายเหตุ : r (rank) จำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

: สมมติฐานหลัก H_0 แสดงว่ามีรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเท่ากับ r

: สมมติฐานรอง H_1 แสดงว่ามีรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเท่ากับ $r+1$

: ยอมรับสมมติฐานหลักเมื่อค่าสถิติ max-eigenvalue น้อยกว่าค่าวิกฤต โดยการทดสอบจะเริ่มจากจำนวนรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) ที่เป็นไปได้มากที่สุด ถ้ายอมรับสมมติฐานหลักจะทำการทดสอบต่อไปด้วยจำนวนรูปแบบที่ลดลง ($r-1$) ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะปฏิเสธสมมติฐานหลักจึงหยุดทำการทดสอบ
: ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 5%

จากการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคลุยกาพระยะยาว พบว่ามี 1 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปี แสดงค่าสัมประสิทธิ์และค่าสถิติ t ของแต่ละตัวแปร โดยมีค่าคงที่ เท่ากับ 1,155,007.00 และมีค่าสถิติที่เท่ากับ 0.92 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยราคาข้าวเปลือก (P_t) มีค่าเท่ากับ 628.24 และมีค่าสถิติที่เท่ากับ 5.17 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ราคาปุ๋ย (F_t) มีค่าเท่ากับ 603.15 และมีค่าสถิติที่เท่ากับ -5.77 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปริมาณน้ำฝน ($Rain_t$) มีค่าเท่ากับ 2,314.24 และมีค่าสถิติที่เท่ากับ 0.46 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสัดส่วนพื้นที่เสียหายต่อพื้นที่ปลูกข้าว (D_t) มีค่าเท่ากับ -212,456.01 และมีค่าสถิติที่เท่ากับ -5.13 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (ตาราง 4.7)

ซึ่งสมการความสัมพันธ์คลุยกาพระยะยาวระหว่างตัวแปรในแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนาปีดังกล่าว จะนำไปวิเคราะห์ส่วนเกินผู้ผลิตระหว่างราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้ในฤดูเก็บเกี่ยวและราคารับจํานำหรือราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยวในส่วนที่สองต่อไป

ตาราง 4.7 ค่าสัมประสิทธิ์และค่าสถิติ t ของตัวแปรที่มีผลต่อปริมาณผลผลิตในความสัมพันธ์คู่ย่อย
ภาพระยะยาวของแบบจำลองอุปทานข้าวเปลือกนปี

ตัวแปรที่ทดสอบ	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t
ค่าคงที่	1,155,007.00	0.92
ราคาข้าวเปลือก (P_t)	628.24	5.17***
ราคาปุ๋ย (F_t)	-603.15	-5.77***
ปริมาณน้ำฝน ($Rain_t$)	2,314.24	0.46
สัดส่วนพื้นที่เสียหาย (D_t)	-212,456.01	-5.13***

หมายเหตุ : *** ระดับนัยสำคัญ 0.01

4.2 ราคาข้าวเปลือก

การวิเคราะห์ราคาข้าวเปลือกแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์รูปแบบความเคลื่อนไหวของราคาตามอิทธิพลของฤดูกาล เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้รายเดือนเนื่องจากอิทธิพลของฤดูกาล และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว นอกฤดูเก็บเกี่ยว กับราคารับจำนำข้าวเปลือก ดังต่อไปนี้

4.2.1 ความเคลื่อนไหวของราคาข้าวเปลือกตามอิทธิพลของฤดูกาล

โดยพิจารณาจากราคาข้าวเปลือกนปีที่เกษตรกรขายได้ 3 ชนิดคือ ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิ ราคาข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี และราคาข้าวเปลือกเหนียนหน้าปีเมล็ดยาว รายเดือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 – 2552 ด้วยวิธีสัดส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ratio to moving average method) ตามแบบแผนในรูปการคูณอิทธิพลต่างๆ (multiplicative model) พบการเคลื่อนไหวของราคาข้าวเปลือกทั้ง 3 ชนิดดังนี้

1) ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิมิจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 เดือน และมีค่าสูงสุดเท่ากับ 106.39 ในเดือนกันยายน มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 7 เดือน และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 91.28 ในเดือนธันวาคม ซึ่งในระหว่างเดือนธันวาคมที่มีดัชนีราคาต่ำสุดไปถึงเดือนกันยายนที่มีดัชนีราคาสูงสุดนั้น เป็นช่วงที่ดัชนีราคามีการเปลี่ยนแปลงแบบเพิ่มขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคม – มกราคม มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.66 และหลังจากดัชนีราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นจนสูงสุดในเดือนกันยายนแล้ว ก็จะเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนต่ำสุดในเดือนธันวาคม โดยมีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน มีค่าเท่ากับร้อยละ 8.08 (ตาราง 4.8)

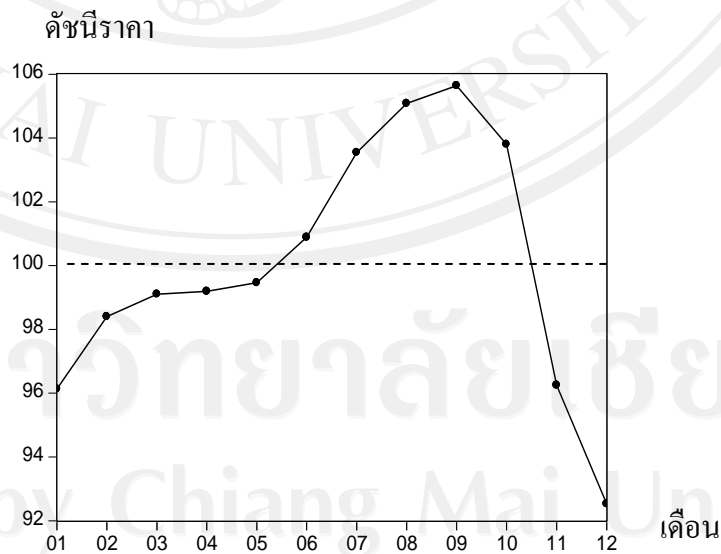
2) ราคาข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 เดือน และมีค่าสูงสุดเท่ากับ 105.81 ในเดือนกันยายน มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 7 เดือน

และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 94.47 ในเดือนธันวาคม ซึ่งในระหว่างเดือนธันวาคมที่มีดัชนีราคาต่ำสุด ไปถึงเดือนกันยายนที่มีดัชนีราคาสูงสุดนั้น เป็นช่วงที่ดัชนีราคามีการเปลี่ยนแปลงแบบเพิ่มขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุดในช่วงเดือนกรกฎาคม – มิถุนายน มีค่าเท่ากับร้อยละ 2.91 และหลังจากดัชนีราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นจนสูงสุดในเดือนกันยายนแล้ว ก็จะเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนต่ำสุดในเดือนธันวาคม โดยมีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.87 (ตาราง 4.8)

3) ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 เดือน และมีค่าสูงสุดเท่ากับ 104.71 ในเดือนกันยายน มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 7 เดือน และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 91.85 ในเดือนธันวาคม ซึ่งในระหว่างเดือนธันวาคมที่มีดัชนีราคาต่ำสุด ไปถึงเดือนกันยายนที่มีดัชนีราคาสูงสุดนั้น เป็นช่วงที่ดัชนีราคามีการเปลี่ยนแปลงแบบเพิ่มขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุดในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม มีค่าเท่ากับร้อยละ 2.91 และหลังจากดัชนีราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นจนสูงสุดในเดือนกันยายนแล้ว ก็จะเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนต่ำสุดในเดือนธันวาคม โดยมีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.87 (ตาราง 4.8)

ซึ่งจะพบว่าดัชนีราคาข้าวเปลือกนาปีทั้ง 3 ชนิดมีค่าสูงสุดเดือนกันยายน และต่ำสุดในเดือนธันวาคม โดยพิจารณาได้จากค่าดัชนีราคาเฉลี่ยของข้าวเปลือก 3 ชนิด ดังรูป 4.1

รูป 4.1 ดัชนีราคาข้าวเปลือกนาปีตามฤดูกาล ปี พ.ศ. 2526–2552

จากรูป 4.1 พบว่าดัชนีราคาข้าวเปลือกนาปีเฉลี่ยของข้าวเปลือก 3 ชนิด มีจำนวนเดือนที่ดัชนีราคาสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 เดือน และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 7 เดือน โดยดัชนีราคาข้าวเปลือกสูงสุดในเดือนกันยายน มีค่าดัชนีราคาต่ำสุดเท่ากับ 105.64 ซึ่งตรงกับช่วงเวลาปลายฤดูเก็บเกี่ยว หรือช่วงต้นของฤดูเพาะปลูกครั้งต่อไป จึงมีปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกนาปีในตลาดจำนวนน้อย จากนั้นจึงเริ่มลดลงในเดือนตุลาคมและลดลงเรื่อยๆ จนถึงเดือนธันวาคม มีค่าดัชนีราคาต่ำสุดเท่ากับ 92.53 และมีการลดลงอย่างมากจากเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ซึ่งตรงกับฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเปลือก หรือกล่าวได้ว่ามีปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกนาปีเข้าสู่ตลาดจำนวนมาก เมื่อเข้าสู่เดือนมกราคมดัชนีราคาข้าวเปลือกจึงเริ่มปรับตัวสูงขึ้น และสูงขึ้นมากกว่าค่าเฉลี่ยในเดือนมิถุนายน และปรับตัวสูงขึ้นสูงสุดในเดือนกันยายน

การเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาข้าวเปลือกจากต่ำสุดเท่ากับ 92.53 ในเดือนธันวาคมไปสูงสุดในเดือนกันยายนเท่ากับ 105.64 รวมระยะเวลา 9 เดือน คิดเป็นร้อยละของดัชนีราคาเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 14.17 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.57 ต่อเดือน ดัชนีราคาข้าวเปลือกที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อเดือนนี้ ถ้าสมมติให้เกษตรกรเก็บข้าวเปลือกในเดือนธันวาคมเพื่อรอขายเมื่อราคาปรับสูงขึ้นในเดือนกันยายน เกษตรกรจะมีค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนจากการไม่ขายข้าวเปลือกทันที ซึ่งกำหนดให้เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในปีนั้นๆ แล้ว เกษตรกรจะมีกำไรจากการเก็บข้าวเปลือกก็ต่อเมื่อ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนนั้นไม่เกินร้อยละ 1.57 ต่อเดือน โดยยังไม่ได้รวมต้นทุนในการเก็บรักษาข้าวเปลือก แต่ถ้ารวมต้นทุนการเก็บรักษาแล้ว เกษตรกรอาจขาดทุนจากการเก็บรักษาข้าวเปลือกได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังมีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่เก็บรักษาข้าวเปลือกอีกด้วย ดังนั้นในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี รัฐบาลจึงได้ช่วยลดภาระในการเก็บรักษาข้าวเปลือกของเกษตรกรโดยการจ่ายเงินอุดหนุนในด้านต้นทุนการเก็บรักษา และรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่ไม่มีสถานที่เก็บข้าวเปลือกหรือยุ่งยากเป็นของตนเองด้วย ทำให้ภาระในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีของรัฐบาลมีมากขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อการวิเคราะห์เงินอุดหนุนของรัฐบาลต่อไป

ตาราง 4.8 ดัชนีราคาตามฤดูกาลของข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวที่เกษตรกรได้รับ

เดือน	ข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ		ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5%		ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว		เฉลี่ย 3 ชนิดข้าวเปลือก	
	ดัชนีราคา	การเปลี่ยนแปลง	ดัชนีราคา	การเปลี่ยนแปลง	ดัชนีราคา	การเปลี่ยนแปลง	ดัชนีราคา	การเปลี่ยนแปลง
มกราคม	95.54	4.66	97.05	2.73	95.79	4.29	96.13	3.88
กุมภาพันธ์	98.58	3.18	98.11	1.09	98.50	2.82	98.40	2.36
มีนาคม	99.19	0.63	98.21	0.10	99.89	1.41	99.10	0.71
เมษายน	99.49	0.29	97.79	-0.43	100.30	0.41	99.19	0.10
พฤษภาคม	99.84	0.36	97.44	-0.36	101.11	0.80	99.46	0.27
มิถุนายน	100.87	1.03	100.11	2.74	101.69	0.58	100.89	1.43
กรกฎาคม	104.25	3.35	103.02	2.91	103.34	1.62	103.54	2.62
สิงหาคม	105.90	1.58	105.64	2.54	103.71	0.36	105.08	1.49
กันยายน	106.39	0.47	105.81	0.16	104.71	0.96	105.64	0.53
ตุลาคม	103.52	-2.70	104.79	-0.96	103.09	-1.54	103.80	-1.74
พฤศจิกายน	95.16	-8.08	97.58	-6.87	96.01	-6.87	96.25	-7.27
ธันวาคม	91.28	-4.08	94.47	-3.19	91.85	-4.33	92.53	-3.86
เฉลี่ย	100.00	0.06	100.00	0.04	100.00	0.04	100.00	0.05
สูงสุด	106.39	4.66	105.81	2.91	104.71	4.29	105.64	3.88
ต่ำสุด	91.28	-8.08	94.47	-6.87	91.85	-6.87	92.53	-7.27

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553

4.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวเปลือกและราคารับจำนำข้าวเปลือก

เนื่องจากรัฐบาลมักกำหนดราคาเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินมูลค่าจำนำสูงกว่าราคาตลาด ดังนั้นราคารับจำนำจึงอาจมีอิทธิพลต่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยว และรวมไปถึงราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวถัดไป ด้วยข้อมูลราคาข้าวเปลือกรายปี 3 ชนิด ข้าวเปลือกคือ ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิ ราคาข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี และราคาข้าวเปลือกเหนียวหน้าปี เมล็ดขาว ตั้งแต่ปี การเพาะปลูก 2536/37 – 2551/52 โดยทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรราคา ทั้งหมดก่อนนำไปทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี two-step approach ของ Engle and Granger ดังนี้

1) ความนิ่งของตัวแปรราคาข้าวเปลือกและราคารับจำนำข้าวเปลือกด้วยวิธีการทดสอบยูนิตรูท ตามวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey Fuller

ผลการทดสอบยูนิตรูทด้วยข้อมูลราคาข้าวเปลือกก่อนทำผลต่าง ด้วยสมการที่มีค่าตัดแกน และแนวโน้มตามเวลา พบว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทุกตัวมีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ τ_γ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทั้งหมดไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง และมีค่าสถิติ F น้อยกว่าค่าสถิติ ϕ_{III} ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \beta = \gamma = 0$ ตามสมการ (4.3) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดไม่มีแนวโน้มตามเวลาเชิงเส้นรวมอยู่ในสมการ (ตาราง 4.9)

ทดสอบต่อด้วยสมการที่มีค่าตัดแกน พบว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทุกตัวมีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ τ_μ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทั้งหมดไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง และมีค่าสถิติ F น้อยกว่าค่าสถิติ ϕ_I ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \alpha = \gamma = 0$ ตามสมการ (4.2) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดไม่มีค่าตัดแกนรวมอยู่ในสมการ (ตาราง 4.9)

ผลการทดสอบด้วยสมการที่ไม่มีค่าตัดแกน พบว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทุกตัวมีค่าสถิติ t มากกว่าค่าสถิติ τ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยอมรับสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ สรุปว่าตัวแปรราคาทั้งหมดไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง ตามรูปแบบสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและไม่มีค่าตัดแกน ตามสมการ (4.1) ดังนั้นต้องแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปผลต่างอันดับหนึ่ง (1st difference) และนำไปทดสอบยูนิตรูทด้วยวิธี ADF อีกครั้งด้วยรูปแบบสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและไม่มีค่าตัดแกน พบว่าแต่ละตัวแปรมีค่าสถิติ t น้อยกว่าค่าสถิติ τ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปฏิเสธสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$ แสดงว่าตัวแปรราคาข้าวเปลือกทั้งหมดนิ่งด้วยข้อมูล ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง (ตาราง 4.10)

ตาราง 4.9 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรราคาข้าวเปลือกและราคาธัญพืชด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง ตามรูปแบบสมการที่มีค่าตัดแกน และแนวโน้มตามเวลา และสมการที่มีค่าตัดแกน โดยวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey Fuller

ตัวแปรที่ทดสอบ	รูปแบบสมการ								ผลการทดสอบ
	มีค่าตัดแกนและแนวโน้มตามเวลา				มีค่าตัดแกน				
	$t^{1/}$	τ_c	$F^{2/}$	ϕ_{III}	$t^{1/}$	τ_μ	$F^{3/}$	ϕ_I	
ราคาธัญพืช									
หอมมะลิ	-4.39	-4.99	7.32	10.61	0.22	-4.20	2.88	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
นาปี 5%	-0.66	-5.12	7.78	10.61	0.78	-4.20	6.18	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
เหนียวเมล็ดขาว	-4.10	-4.99	5.64	10.61	-0.87	-4.20	3.26	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
ราคาข้าวเปลือกในฤดู									
หอมมะลิ	-1.95	-4.88	1.98	10.61	0.54	-3.71	0.29	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
นาปี 5%	-1.76	-4.53	2.06	10.61	-0.29	-3.71	1.13	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
เหนียวเมล็ดขาว	-2.56	-4.53	3.54	10.61	-1.07	-3.71	0.90	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
ราคาข้าวเปลือกนอกฤดู									
หอมมะลิ	-1.08	-4.88	1.08	10.61	-0.37	-4.06	0.13	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
นาปี 5%	-1.04	-4.53	2.21	10.61	-0.25	-4.06	0.06	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง
เหนียวเมล็ดขาว	-2.24	-4.88	2.52	10.61	-1.42	-3.83	2.02	7.88	ไม่นิ่งด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าสถิติ t ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$

: ^{2/} ค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \beta = \gamma = 0$

: ^{3/} ค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \alpha = \gamma = 0$

: ค่าสถิติทั้งหมดทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

ตาราง 4.10 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรราคาข้าวเปลือกและราคารับจำนำข้าวเปลือก ด้วยข้อมูลก่อนทำผลต่าง และ ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง ตามรูปแบบสมการที่ไม่มีแนวโน้มตามเวลาและที่ไม่มีค่าตัดแกน โดยวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey Fuller

ตัวแปรที่ทดสอบ	ข้อมูลก่อนทำผลต่างอันดับหนึ่ง		ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง		ผลการทดสอบ
	ค่าสถิติทดสอบ		ค่าสถิติทดสอบ		
	t^{ν}	τ	t^{ν}	τ	
ราคาจำนำข้าวเปลือก					
หอมมะลิ	3.09	-2.79	-3.35	-2.85	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
นาปี 5%	4.38	-2.79	-3.11	-2.85	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
เหนียวเมล็ดยาว	2.69	-2.79	-5.18	-2.82	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
ราคาข้าวเปลือกในฤดู					
หอมมะลิ	1.09	-2.69	-3.94	-2.82	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
นาปี 5%	1.19	-2.69	-3.06	-2.70	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
เหนียวเมล็ดยาว	0.56	-2.75	-3.65	-2.77	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
ราคาข้าวเปลือกนอกฤดู					
หอมมะลิ	1.28	-2.75	-2.90	-2.70	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
นาปี 5%	1.28	-2.75	-2.81	-2.70	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง
เหนียวเมล็ดยาว	0.13	-2.75	-4.31	-2.71	นิ่ง ณ ผลต่างอันดับหนึ่ง

หมายเหตุ : ν ค่าสถิติ t ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$

: ค่าสถิติทั้งหมดทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

2) ความสัมพันธ์ของราคาข้าวเปลือกและราคารับจำนำข้าวเปลือก โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวเปลือกตามวิธี two-step approach ของ Engle and Granger ในขั้นตอนแรกคือประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา และขั้นตอนที่สองคือ ทดสอบความนิ่งของค่าคลาดเคลื่อนที่ได้จากการถดถอย ประกอบด้วย 3 รูปแบบความสัมพันธ์ ได้แก่ ราคารับจำนำข้าวเปลือกกับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ราคารับจำนำข้าวเปลือกกับราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยว และราคารับจำนำข้าวเปลือกปีที่ $t-1$ ที่มีต่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวปีที่ t ดังนี้

2.1) ความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำข้าวเปลือกกับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว เมื่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวเป็นตัวแปรตาม

(1) ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิมีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.61 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 5.55 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความคงที่เท่ากับ 2,531.70 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 3.03 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 72 (ตาราง 4.11) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนิ่ง (ตาราง 4.14)

(2) ราคาข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.43 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 3.26 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความคงที่เท่ากับ 3,105.42 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 4.03 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 47 (ตาราง 4.11) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนิ่ง (ตาราง 4.14)

(3) ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.80 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 3.32 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความคงที่เท่ากับ 1,029.79 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 0.69 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 48 (ตาราง 4.11) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนิ่ง (ตาราง 4.14)

2.2) ความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำข้าวเปลือกกับราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยว เมื่อราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยวเป็นตัวแปรตาม

(1) ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิมีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.83 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 4.91 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีความคงที่เท่ากับ 1,781.25 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.39 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 67 (ตาราง 4.12) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

(2) ราคาข้าวเปลือกเจ้านาปี 5% มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.98 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 6.49 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีค่าคงที่เท่ากับ 576.52 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 0.65 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 78 (ตาราง 4.12) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

(3) ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำเท่ากับ 0.67 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 2.16 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และมีค่าคงที่เท่ากับ 2,444.67 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.28 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 28 (ตาราง 4.12) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

2.3) ความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำข้าวเปลือกปีที่ $t-1$ กับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวปีที่ t เมื่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวปีที่ t เป็นตัวแปรตาม

(1) ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิมีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำปีที่ $t-1$ เท่ากับ 0.47 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.85 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และมีค่าคงที่เท่ากับ 3,975.94 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 2.25 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 24 (ตาราง 4.13) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

(2) ราคาข้าวเปลือกเจ้านาปี 5% มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำปีที่ $t-1$ เท่ากับ 0.49 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.77 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าคงที่เท่ากับ 3,102.70 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 2.12 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 22 (ตาราง 4.13) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

(3) ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว มีความสัมพันธ์กับราคารับจำนำปีที่ $t-1$ เท่ากับ 0.50 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.41 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าคงที่เท่ากับ 3,171.08 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.50 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับร้อยละ 15 (ตาราง 4.13) และผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการถดถอยนี้ (ตาราง 4.14)

ตาราง 4.11 ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำข้าวเปลือกที่มีต่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ของข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว

ค่าสถิติทดสอบ	ข้าวเปลือกหอมมะลิ		ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%		ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว	
	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคารับจำนำ	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคารับจำนำ	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคารับจำนำ
	2531.70	0.61	3105.42	0.43	1029.79	0.80
สถิติ t	3.03**	5.55***	4.03***	3.26***	0.69	3.32***
สถิติ F		30.78		10.60		11.05
R ²		0.72		0.47		0.48

หมายเหตุ : ราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว คือ ราคาเฉลี่ยเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม

: *** ระดับนัยสำคัญ 0.01

: ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 4.12 ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างราคาจำหน่ายข้าวเปลือกที่มีต่อราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยว ของข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้า
 นาปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว

ค่าสถิติทดสอบ	ข้าวเปลือกหอมมะลิ		ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%		ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว	
	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคาจำหน่าย	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคาจำหน่าย	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ ราคาจำหน่าย
	1781.25	0.83	576.52	0.98	2444.67	0.67
สถิติ t	1.39	4.91***	0.65	6.49***	1.28	2.16*
สถิติ F		24.13		42.13		4.67
R ²		0.67		0.78		0.28

หมายเหตุ : ราคาข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยว คือ ราคาเฉลี่ยเดือนเมษายน – ตุลาคม

: *** ระดับนัยสำคัญ 0.01

: * ระดับนัยสำคัญ 0.1

ตาราง 4.13 ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างราคาจำหน่ายข้าวเปลือกปีที่ t-1 ที่มีต่อราคาข้าวเปลือกปีที่ t ของข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าธานี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว

ค่าสถิติทดสอบ	ข้าวเปลือกหอมมะลิ		ข้าวเปลือกเจ้าธานี 5%		ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว	
	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ราคา รับจำหน่ายปีที่ t-1	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ราคา รับจำหน่ายปีที่ t-1	ค่าคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ราคา รับจำหน่ายปีที่ t-1
สถิติ t	3975.94 2.25**	0.47 1.85*	3102.70 2.12*	0.49 1.77	3171.08 1.50	0.50 1.41
สถิติ F		3.42		3.12		1.99
R ²		0.24		0.22		0.15

หมายเหตุ : ** ระดับนัยสำคัญ 0.05

: * ระดับนัยสำคัญ 0.1

ตาราง 4.14 ผลการทดสอบความนิ่งของค่าตลาดเคลื่อนที่ได้จากการถดถอย ความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำที่มีต่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว นอกฤดูเก็บเกี่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างราคารับจำนำข้าวเปลือกปีที่ $t-1$ ที่มีต่อราคาข้าวเปลือกปีที่ t ของข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว

ตัวแปรที่ทดสอบ	ค่าสถิติทดสอบ		ผลการทดสอบ
	t^{ν}	τ	
ค่าตลาดเคลื่อนของการถดถอยราคารับจำนำและราคาข้าวเปลือกในฤดู			
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	-2.86	-2.69	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%	-3.58	-2.77	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว	-3.05	-2.69	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ค่าตลาดเคลื่อนของการถดถอยราคารับจำนำและราคาข้าวเปลือกนอกฤดู			
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	-2.82	-2.69	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%	-2.53	-2.69	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว	-4.37	-2.70	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ค่าตลาดเคลื่อนของการถดถอยราคารับจำนำปีที่ $t-1$ ที่มีต่อราคาข้าวเปลือกปีที่ t			
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	-3.17	-2.77	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%	-3.87	-2.79	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง
ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว	-2.93	-2.77	ค่าตลาดเคลื่อนนิ่ง

หมายเหตุ : ν ค่าสถิติ t ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานหลัก $H_0: \gamma = 0$

: ค่าสถิติทั้งหมดทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 1%

4.3 ส่วนเกินผู้ผลิตและเงินอุดหนุนของรัฐบาลในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี

4.3.1 ส่วนเกินผู้ผลิต

จากสมการอุปทานข้าวเปลือกนาปีที่ได้จากการวิเคราะห์ในหัวข้อ 4.1 นำมาคำนวณส่วนเกินผู้ผลิตของเกษตรกร ใน ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 ด้วยปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง ส่วนเกินผู้ผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการขายข้าวเปลือกเจ้านาปีในฤดูกาลเก็บเกี่ยวได้รับราคาตลาดในฤดูเก็บเกี่ยว และส่วนเกินผู้ผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการรับ โดยยังไม่พิจารณาว่าเกษตรกรจะได้ถอนหรือไม่ได้ถอนข้าวเปลือก ดังนี้

1) ส่วนเกินผู้ผลิตจากการที่เกษตรกรขายข้าวเปลือกทันทีในฤดูเก็บเกี่ยว เกษตรกรได้รับราคาตลาดในฤดูกาลเก็บเกี่ยว ด้วยปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกนาปีที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายในโครงการ ในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า เกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตจากการขายข้าวเปลือกทันทีในฤดูเก็บเกี่ยวสูงสุดในปีการผลิต 2548/49 เท่ากับ 43,860,221,790 บาท และต่ำสุดในปีการผลิต 2543/44 เท่ากับ 5,384,076,780 บาท โดยเฉลี่ยในระยะเวลา 10 ปีเกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตจากการขายข้าวเปลือกทันที เท่ากับ 19,622,188,327 บาท (ตาราง 4.15)

2) ส่วนเกินผู้ผลิตจากการที่เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการ เป็นส่วนเกินผู้ผลิตที่คำนวณจากร้อยละ 90 ของราคาข้าวเปลือกที่รัฐบาลประกาศรับจำนำ ในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า เกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตจากการนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายสูงสุดในปีการผลิต 2548/49 เท่ากับ 48,146,075,717 บาท และต่ำสุดในปีการผลิต 2541/42 เท่ากับ 5,522,748,766 บาท โดยเฉลี่ยในช่วงเวลา 10 ปีเกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตจากการนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการปี เท่ากับ 20,838,110,969 บาท (ตาราง 4.15)

อย่างไรก็ตามในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 ส่วนเกินผู้ผลิตของเกษตรกรในกรณีนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายต่ำกว่ากรณีขายข้าวเปลือกทันทีในฤดูเก็บเกี่ยว เนื่องจากในปีการผลิตดังกล่าว ร้อยละ 90 ของราคารับจำนำที่เกษตรกรได้รับต่ำกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ขณะที่ในปีการผลิต 2542/43 – 2548/49 ร้อยละ 90 ของราคารับจำนำที่เกษตรกรได้รับสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ทำให้ส่วนเกินผู้ผลิตของเกษตรกรในกรณีนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายสูงกว่ากรณีขายข้าวเปลือกทันทีในฤดูเก็บเกี่ยว (ตาราง 4.15)

ตาราง 4.15 ปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่าย ราคาตลาดในฤดูเก็บเกี่ยว ราคาจำหน่าย และส่วนเกินผู้ผลิตกรณีเกษตรกรขายข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวและกรณีนำข้าวเปลือกมาจำหน่าย ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่าย (ตัน)	ราคาในฤดูเก็บเกี่ยว (บาท/ตัน)	ราคาจำหน่าย (บาท/ตัน)	ส่วนเกินผู้ผลิต	
				กรณีขายข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว (บาท)	กรณีนำข้าวเปลือกมาจำหน่าย (บาท)
2539/40	865,141	4,486	3,955	6,456,634,804	6,226,896,611
2540/41	786,363	5,638	4,367	6,308,760,304	5,808,759,254
2541/42	677,278	7,460	5,858	6,065,018,169	5,522,748,766
2542/43	697,757	5,749	5,858	5,627,993,932	5,666,119,374
2543/44	701,156	4,998	6,167	5,384,076,780	5,793,909,474
2544/45	4,298,449	5,149	6,045	33,461,115,368	35,387,035,442
2545/46	3,587,510	4,633	5,978	26,791,911,644	29,205,911,248
2546/47	2,383,145	5,293	6,045	18,784,492,036	19,680,673,713
2547/48	5,297,117	6,260	7,567	43,481,658,440	46,942,980,087
2548/49	5,291,831	6,280	7,900	43,860,221,790	48,146,075,717
เฉลี่ย	2,458,575	5,595	5,974	19,622,188,327	20,838,110,969
สูงสุด	5,297,117	7,460	7,900	43,860,221,790	48,146,075,717
ต่ำสุด	677,278	4,486	3,955	5,384,076,780	5,522,748,766

เมื่อเกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายกับโครงการแล้ว เกษตรกรจะมีวิธีปฏิบัติที่มีผลต่อส่วนเกินผู้ผลิตที่จะได้รับเพิ่มขึ้น 2 กรณี คือ

(1) กรณีที่ 1 ราคาตลาดข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยวสูงกว่าร้อยละ 90 ของราคารับจำหน่าย ในการนี้เกษตรกรจะไถ่ถอนข้าวเปลือกที่จำหน่ายและนำไปขายในราคาตลาด ทำให้มีส่วนเกินผู้ผลิตเพิ่มขึ้นจากส่วนต่างระหว่างราคานอกฤดูเก็บเกี่ยวเกี่ยวกับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว โดยในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 เกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 385,825,011 บาท สูงสุดในปีการผลิต 2540/41 เท่ากับ 930,068,191 บาท และต่ำสุดในปีการผลิต 2541/42 เท่ากับ 26,584,801 บาท (ตาราง 4.16)

(2) กรณีที่ 2 ราคาตลาดข้าวเปลือกนอกฤดูเก็บเกี่ยวต่ำกว่าร้อยละ 90 ของราคารับจำหน่าย ในการนี้เกษตรกรจะปล่อยให้ข้าวเปลือกหลุดจำหน่าย ทำให้มีส่วนเกินผู้ผลิตเพิ่มขึ้นจากส่วนต่างระหว่างร้อยละ 90 ของราคารับจำหน่ายกับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว โดยในปีการผลิต 2541/42 – 2548/49 เกษตรกรมีส่วนเกินผู้ผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2,809,391,352 บาท สูงสุดในปีการผลิต 2548/49 เท่ากับ 7,021,907,511 บาท และต่ำสุดในปีการผลิต 2542/43 เท่ากับ 13,276,427 บาท (ตาราง 4.16) อย่างไรก็ตาม ในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 ร้อยละ 90 ของราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกต่ำกว่าราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว แต่เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายด้วยหวังว่าราคาข้าวเปลือกจะปรับตัวสูงขึ้น และเมื่อราคาได้ปรับสูงขึ้นแล้ว ในปีการผลิตดังกล่าวก็ยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่ปล่อยให้ข้าวเปลือกหลุดจำหน่าย ซึ่งเท่ากับ 123,786 ตัน ในปีการผลิต 2539/40 เท่ากับ 170,281 ตัน ในปีการผลิต 2540/41 และเท่ากับ 224,624 ตัน ในปีการผลิต 2541/42 (ตาราง 4.16) เป็นไปได้ว่าด้วยเงื่อนไขการชำระหนี้ของ ธ.ก.ส. ในช่วงเวลาดังกล่าว ที่บังคับชำระหนี้จากเงินที่เกษตรกรได้จากการไถ่ถอนข้าวเปลือกไปขาย ทำให้มีเกษตรกรบางส่วนไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก ดังนั้นในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 เกษตรกรจึงไม่มีส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นจากกรณีที่ไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก

ตาราง 4.16 ปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายและส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น กรณีเกษตรกรไถ่ถอนและไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก

ปีการผลิต	ปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่าย		ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น	
	ไถ่ถอน (ตัน)	ไม่ไถ่ถอน (ตัน)	กรณีไถ่ถอน (บาท)	กรณีไม่ไถ่ถอน (บาท)
2539/40	741,355	123,786	733,478,986	-
2540/41	616,082	170,281	930,068,191	-
2541/42	452,654	224,624	26,584,801	-
2542/43	576,267	121,490	45,496,280	13,276,427
2543/44	357,049	304,860	306,268,981	356,387,437
2544/45	717,000	3,581,449	143,471,700	3,209,336,449
2545/46	716,242	2,871,268	600,328,464	3,864,095,049
2546/47	363,749	2,019,396	408,717,037	1,518,787,732
2547/48	348,017	4,949,100	130,277,678	6,467,830,317
2548/49	956,785	4,335,046	533,557,989	7,021,907,511
เฉลี่ย	584,520	1,870,130	385,825,011	3,207,374,417
สูงสุด	956,785	4,949,100	930,068,191	7,021,907,511
ต่ำสุด	348,017	121,490	26,584,801	13,276,427

หมายเหตุ : - ไม่มีส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เพราะร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายต่ำกว่าราคาในฤดูเก็บเกี่ยว

4.3.2 เงินอุดหนุนของรัฐบาล

เงินอุดหนุนหรือต้นทุนของรัฐบาลในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ประกอบด้วย ต้นทุนการเก็บรักษา อัตราดอกเบี้ย และส่วนต่างราคาปรับจำนำข้าวเปลือกกับราคาเมื่อรัฐบาลขายข้าวเปลือกหลุดจำนำเมื่อสิ้นสุดโครงการในเดือนตุลาคม แต่เนื่องจากการรับจำนำข้าวเปลือกแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือการรับจำนำแบบยั้งฉางและการรับจำนำแบบใบประทวน และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาได้ถอนแล้วเกษตรกรอาจได้ถอนหรือไม่ได้ถอนข้าวเปลือก ทำให้จำนวนเงินอุดหนุนของรัฐบาลในแต่ละวิธีการรับจำนำแตกต่างกัน

1) การรับจำนำแบบยั้งฉาง เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการเก็บรักษาได้แก่ ค่าเช่ายั้งฉาง ค่าตรวจสอบยั้งฉาง และอัตราดอกเบี้ยในการนำข้าวเปลือกมาจำนำ และในกรณีที่เกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือกเมื่อสิ้นสุดโครงการ รัฐบาลจะจ่ายชดเชยค่าขนส่งข้าวเปลือกหลุดจำนำจากยั้งฉางไปยังโรงสีเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่ง โดยปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาลในกรณีได้ถอนคือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนรายเดือน และในกรณีไม่ได้ถอนคือปริมาณข้าวเปลือกหลุดจำนำเมื่อสิ้นสุดโครงการ ตั้งแต่ปีการผลิต 2539/40 – 2549/50 ดังนี้

1.1) กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก

(1) ปีการผลิต 2539/40 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนมกราคม ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการได้ถอน คือช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0033 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 58,003,774 บาท ค่าเช่ายั้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 87,995,700 บาท และค่าตรวจสอบยั้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 87,995,700 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบยั้งฉาง กรณีได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2539/40 เท่ากับ 233,995,174 บาท (ตาราง 4.17)

(2) ปีการผลิต 2540/41 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนมกราคม ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการได้ถอน คือช่วงเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการ

จำหน่าย จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0033 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำหน่าย รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่าย เท่ากับ 56,593,049 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงินเท่ากับ 77,761,460 บาท และค่าตรวจสอบยุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 77,761,460 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี แบบยุ้งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2540/41 เท่ากับ 134,970,591 บาท (ตาราง 4.18)

(3) ปีการผลิต 2541/42 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำหน่ายนับจากเดือน ธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ย การจำหน่าย จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0033 ต่อเดือน คูณร้อยละ 95 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำหน่าย รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่าย เท่ากับ 61,861,579 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 63,357,620 บาท และค่าตรวจสอบยุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 63,357,620 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี แบบยุ้งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2541/42 เท่ากับ 188,576,819 บาท (ตาราง 4.19)

(4) ปีการผลิต 2542/43 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำหน่ายนับจากเดือน ธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำหน่าย จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 4.5 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0037 ต่อเดือน คูณร้อยละ 95 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำหน่าย รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่าย เท่ากับ 100,674,771 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 91,652,760 บาท และค่าตรวจสอบยุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 91,652,760 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี แบบยุ้งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2542/43 เท่ากับ 283,980,291 บาท (ตาราง 4.20)

(5) ปีการผลิต 2543/44 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจํานานับจากเดือนมกราคม ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจํานาในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – ตุลาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจํานา จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 3 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0025 ต่อเดือน คุณร้อยละ 100 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจํานา รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจํานา เท่ากับ 32,712,211 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 42,437,440 บาท และค่าตรวจสอบยุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 42,437,440 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจํานาข้าวเปลือกนาปี แบบยุ้งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2543/44 เท่ากับ 117,587,091 บาท (ตาราง 4.21)

(6) ปีการผลิต 2544/45 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจํานานับจากเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจํานาในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจํานา จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0042 ต่อเดือน คุณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจํานา รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจํานา เท่ากับ 101,052,250 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 80,240,000 บาท และค่าตรวจสอบยุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 80,240,000 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจํานาข้าวเปลือกนาปี แบบยุ้งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2544/45 เท่ากับ 261,532,250 บาท (ตาราง 4.22)

(7) ปีการผลิต 2545/46 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจํานานับจากเดือนธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจํานาในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนเมษายน – สิงหาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจํานา จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0042 ต่อเดือน คุณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจํานา รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจํานา เท่ากับ 78,430,583 บาท ค่าเช่ายุ้งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ

62,971,900 บาท และค่าตรวจสอบยุ่งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 62,971,900 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบยุ่งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือกปีการผลิต 2545/46 เท่ากับ 204,374,383 บาท (ตาราง 4.23)

(8) ปีการผลิต 2546/47 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือน ธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึง เดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนเมษายน – สิงหาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ย การจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0033 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 28,743,684 บาท ค่าเช่ายุ่งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 28,529,740 บาท และค่าตรวจสอบยุ่งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 28,529,740 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบยุ่งฉาง กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2546/47 เท่ากับ 85,803,164 บาท (ตาราง 4.24)

(9) ปีการผลิต 2547/48 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือน ธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึง เดือนที่มีการไถ่ถอน คือเดือนกันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่าง จากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0017 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 19,650,718 บาท ค่าเช่ายุ่งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 31,164,120 บาท และค่า ตรวจสอบยุ่งฉาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 31,164,120 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบยุ่งฉาง กรณี เกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2547/48 เท่ากับ 81,978,958 บาท (ตาราง 4.25)

(10) ปีการผลิต 2548/49 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือน ธันวาคมซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึง เดือนที่มีการไถ่ถอน คือช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ย การจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2.5 ต่อปี ซึ่ง

เป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ 0.0021 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจํานำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำ เท่ากับ 33,959,977 บาท ค่าเช่าผู้ขังจาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจํานวนเงิน เท่ากับ 41,267,820 บาท และค่าตรวจสอบผู้ขังจาง เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจํานวนเงิน เท่ากับ 41,267,820 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปี แบบผู้ขังจาง กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2548/49 เท่ากับ 116,495,617 บาท (ตาราง 4.26)

1.2) กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก

ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคํานวณเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปี แบบผู้ขังจาง กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก ตั้งแต่ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 คือปริมาณข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยระยะเวลาการจํานำนับจากเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจํานำในโครงการไปถึงเดือนสุดท้ายของโครงการคือเดือนตุลาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจํานำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายให้กับ ธ.ก.ส. เต็มจํานวนตามอัตราดอกเบี้ยตลาดในแต่ละปี คูณกับร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจํานำ (ร้อยละ 95 ในปีการผลิต 2541/42 – 2542/43 และร้อยละ 100 ในปีการผลิต 2543/44) ค่าเช่าผู้ขังจางเท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน ค่าตรวจสอบผู้ขังจางเท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน และค่าขนส่งข้าวเปลือกหาคูจํานำจากผู้ขังจางของเกษตรกรไปยังโรงสี เท่ากับ 230 บาท/ตัน/เดือน (ตาราง 4.27)

นอกจากนี้รัฐบาลยังมีภาระต้องจัดการกับข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือข้าวเปลือกที่หาคูจํานำอีกด้วย หากรัฐบาลขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกเหล่านี้ก็จะถือเป็นต้นทุนในการเข้ามาอุดหนุนในโครงการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปีเช่นกัน โดยในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้รัฐบาลขายข้าวเปลือกหาคูจํานำเมื่อสิ้นสุดโครงการทันทีคือในเดือนตุลาคม ดังนั้นรัฐบาลอาจขาดทุนหรือได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกก็ได้ขึ้นอยู่กับราคาข้าวเปลือกในตลาดในเดือนตุลาคมเป็นสําคัญ โดยข้าวเปลือกที่รับจํานำไว้จะมีต้นทุนการดูแลรักษาหรือป้องกันความเสียหาย คิดเป็น 0.1 ต่อเดือนของมูลค่าข้าวเปลือก ดังนั้นในการขายข้าวเปลือกหาคูจํานำโดยรัฐบาลในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 และปีการผลิต 2546/47 แต่ขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกในปีการผลิต 2542/43 – 2545/46 และปีการผลิต 2546/47 – 2548/49 (ตาราง 4.28)

เมื่อรวมต้นทุนทั้งหมด ได้แก่ ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่าย ค่าเช่ายุ้งฉาง ค่าตรวจสอบยุ้งฉาง ค่าขนส่งข้าวเปลือกหาคูดำจากยุ้งฉางไปโรงสีและการขายข้าวเปลือกหาคูดำนำโดยรัฐบาลแล้ว พบว่า ในปีการผลิต 2539/40 – 254/42 รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหาคูดำเท่ากับ 167,818,743 บาท 56,394,794 บาท และ 416,544,930 บาท ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าผลรวมของต้นทุนดอกเบี้ย การเก็บรักษา และค่าขนส่ง เนื่องจากราคาขายข้าวเปลือกในตลาดเดือนตุลาคมสูงกว่าร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือกมาก (ราคาข้าวเปลือกเดือนตุลาคมสูงกว่าร้อยละ 90 ของราคาจำหน่าย ในปีการผลิต 2539/40 – 254/42 เท่ากับ 2,015 บาท/ตัน 3,155 บาท/ตัน และ 1,135 บาท/ตัน ตามลำดับ) ทำให้ปีการผลิตดังกล่าว รัฐบาลไม่มีภาระต้นทุนในการอุดหนุน โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ในขณะที่ปีการผลิต 2546/47 รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหาคูดำเช่นกัน เท่ากับ 8,148,786 บาท แต่ไม่มากกว่าผลรวมของต้นทุนดอกเบี้ย การเก็บรักษา และค่าขนส่ง ทำให้รัฐบาลมีภาระในการอุดหนุน โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีแบบยุ้งฉางต่ำที่สุด เท่ากับ 31,096,725 บาท โดยในปีการผลิต 2548/49 เป็นปีที่รัฐบาลมีภาระต้นทุนในการอุดหนุนในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีแบบยุ้งฉางมากที่สุด เท่ากับ 1,572,879,680 บาท ซึ่งเป็นต้นทุนจากการขายข้าวเปลือกหาคูดำมากที่สุด เท่ากับ 805,511,888 บาท (ตาราง 4.29)

ตาราง 4.17 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2539/40

เดือน	ปีการผลิต 2539/40					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
พฤษภาคม	82,678	4	4,359,882	6,614,240	6,614,240	17,588,362
มิถุนายน	223,979	5	14,763,934	22,397,900	22,397,900	59,559,734
กรกฎาคม	169,485	6	13,406,250	20,338,200	20,338,200	54,082,650
สิงหาคม	207,182	7	19,119,426	29,005,480	29,005,480	77,130,386
กันยายน	40,285	8	4,248,720	6,445,600	6,445,600	17,139,920
ตุลาคม	17,746	9	2,105,561	3,194,280	3,194,280	8,494,121
รวม	741,355		58,003,774	87,995,700	87,995,700	233,995,174

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนมกราคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 3,955 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.18 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2540/41

เดือน	ปีการผลิต 2540/41					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
กรกฎาคม	483,732	6	42,245,918	58,047,840	58,047,840	158,341,598
สิงหาคม	84,552	7	8,614,907	11,837,280	11,837,280	32,289,467
กันยายน	36,365	8	4,234,501	5,818,400	5,818,400	15,871,301
ตุลาคม	11,433	9	1,497,723	2,057,940	2,057,940	5,613,603
รวม	616,082		56,593,049	77,761,460	77,761,460	134,970,591

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนมกราคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 4,366.67 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ตาราง 4.19 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2541/42

เดือน	ปีการผลิต 2541/42					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
มิถุนายน	253,909	6	29,749,624	30,469,080	30,469,080	90,687,784
กรกฎาคม	64,679	7	8,841,246	9,055,060	9,055,060	26,951,366
สิงหาคม	44,884	8	7,011,867	7,181,440	7,181,440	21,374,747
กันยายน	59,218	9	10,407,547	10,659,240	10,659,240	31,726,027
ตุลาคม	29,964	10	5,851,294	5,992,800	5,992,800	17,836,894
รวม	452,654		61,861,579	63,357,620	63,357,620	188,576,819

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 95 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 5,858.33 บาท/ตัน

:^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

:^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.20 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2542/43

เดือน	ปีการผลิต 2542/43					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกได้ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
กรกฎาคม	298,331	7	45,877,688	41,766,340	41,766,340	129,410,368
สิงหาคม	7,103	8	1,248,352	1,136,480	1,136,480	3,521,312
กันยายน	270,833	9	53,548,732	48,749,940	48,749,940	151,048,612
รวม	576,267		100,674,771	91,652,760	91,652,760	283,980,291

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4.5 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 95 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 5,858.33บาท/ตัน

: ^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: ^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ตาราง 4.21 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2543/44

เดือน	ปีการผลิต 2543/44					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
กุมภาพันธ์	7,679	1	118,385	153,580	153,580	425,545
มีนาคม	15,237	2	469,808	609,480	609,480	1,688,768
เมษายน	16,331	3	755,309	979,860	979,860	2,715,029
พฤษภาคม	151,685	4	9,353,913	12,134,800	12,134,800	33,623,513
มิถุนายน	26,805	5	2,066,220	2,680,500	2,680,500	7,427,220
กรกฎาคม	31,642	6	2,926,887	3,797,040	3,797,040	10,520,967
สิงหาคม	98,715	7	10,653,000	13,820,100	13,820,100	38,293,200
กันยายน	20,714	8	2,554,728	3,314,240	3,314,240	9,183,208
ตุลาคม	27,488	9	3,813,962	4,947,840	4,947,840	13,709,642
รวม	396,296		32,712,211	42,437,440	42,437,440	117,587,091

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนมกราคม

: ^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 3 ต่อปี

: ^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 100 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ

: ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 6,166.67 บาท/ตัน

ตาราง 4.22 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2544/45

เดือน	ปีการผลิต 2544/45					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
กรกฎาคม	430,000	5	54,153,125	43,000,000	43,000,000	140,153,125
สิงหาคม	147,000	6	22,215,375	17,640,000	17,640,000	57,495,375
กันยายน	140,000	7	24,683,750	19,600,000	19,600,000	63,883,750
รวม	717,000		101,052,250	80,240,000	80,240,000	261,532,250

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนกุมภาพันธ์

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 5 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 6,045 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ตาราง 4.23 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2545/46

เดือน	ปีการผลิต 2545/46					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
เมษายน	83,531	4	8,322,931	6,682,480	6,682,480	21,687,891
พฤษภาคม	385,618	5	48,028,159	38,561,800	38,561,800	125,151,759
มิถุนายน	104,700	6	15,648,279	12,564,000	12,564,000	40,776,279
กรกฎาคม	13,691	7	2,387,273	1,916,740	1,916,740	6,220,753
สิงหาคม	20,293	8	4,043,942	3,246,880	3,246,880	10,537,702
รวม	607,833		78,430,583	62,971,900	62,971,900	204,374,383

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 5 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้า 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 5,978.33 บาท/ตัน

: ^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: ^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.24 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2546/47

เดือน	ปีการผลิต 2546/47					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
เมษายน	90,354	4	7,282,525	7,228,320	7,228,320	21,739,165
พฤษภาคม	24,409	5	2,459,204	2,440,900	2,440,900	7,341,004
มิถุนายน	48,345	6	5,844,905	5,801,400	5,801,400	17,447,705
กรกฎาคม	50,292	7	7,093,680	7,040,880	7,040,880	21,175,440
สิงหาคม	37,614	8	6,063,371	6,018,240	6,018,240	18,099,851
รวม	251,014		28,743,684	28,529,740	28,529,740	85,803,164

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้า 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 6,045 บาท/ตัน

:^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

:^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.25 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2547/48

ปีการผลิต 2547/48						
เดือน	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
กันยายน	173,134	9	19,650,718	31,164,120	31,164,120	81,978,958
รวม	173,134		19,650,718	31,164,120	31,164,120	81,978,958

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 2 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 7,566.67 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ตาราง 4.26 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2548/49

เดือน	ปีการผลิต 2548/49					
	ปริมาณข้าวเปลือกถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลาจำหน่าย (เดือน)	ดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	รวม (บาท)
สิงหาคม	82,857	8	10,909,505	13,257,120	13,257,120	37,423,745
กันยายน	155,615	9	23,050,472	28,010,700	28,010,700	79,071,872
รวม	238,472		33,959,977	41,267,820	41,267,820	116,495,617

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 2.5 ต่อปี

: ราคาจำหน่ายที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายคือ ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคาจำหน่ายข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 7,900 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.27 ต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำ การเก็บรักษาข้าวเปลือก และค่าขนส่งข้าวเปลือกหาคูดจํานำของรัฐบาล ในการรับจํานำแบบยั้งฉาง กรณีเกษตรกรไม่ได้
ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ปริมาณข้าวเปลือก คงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการ (ตัน)	มูลค่าข้าวเปลือก รับจํานำ (บาท/ตัน)	อัตราดอกเบี้ย การจํานำ (ร้อยละ/ปี)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่ายั้งฉาง ^{1/} (บาท)	ค่าตรวจสอบ ยั้งฉาง ^{2/} (บาท)	ค่าขนส่ง ข้าวเปลือก ^{3/} (บาท)
2539/40	123,786	3,955	10.0	40,797,803	24,757,200	24,757,200	28,470,780
2540/41	170,281	4,367	10.0	61,963,411	34,056,200	34,056,200	39,164,630
2541/42	224,624	5,858	10.0	120,626,139	49,417,280	49,417,280	51,663,520
2542/43	121,490	5,858	10.5	68,503,869	26,727,800	26,727,800	27,942,700
2543/44	304,860	6,167	9.0	140,997,826	60,972,000	60,972,000	70,117,800
2544/45	497,000	6,045	8.0	180,261,900	89,460,000	89,460,000	114,310,000
2545/46	89,834	5,978	8.0	39,384,202	19,763,480	19,763,480	20,661,820
2546/47	37,098	6,045	7.0	14,389,850	8,161,560	8,161,560	8,532,540
2547/48	179,255	7,567	5.0	62,166,657	39,436,100	39,436,100	41,228,650
2548/49	718,313	7,900	5.5	286,098,082	158,028,860	158,028,860	165,211,990

ที่มา : การคำนวณ

หมายเหตุ : ปีการผลิต 2539/40 – 2540/41 และปีการผลิต 2543/44 เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนมกราคม (รวมระยะเวลาจํานำ 10 เดือน) :^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: ปีการผลิต 2544/45 เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนกุมภาพันธ์ (รวมระยะเวลาจํานำ 9 เดือน) :^{2/} 20 บาท/ตัน/เดือน

: ปีการผลิต 2541/42 – 2542/43 และปีการผลิต 2545/46 – 2548/49 เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนธันวาคม (รวมระยะเวลาจํานำ 11 เดือน) :^{3/} 230 บาท/ตัน

ตาราง 4.28 ต้นทุนการขายข้าวเปลือกหุงสุกในการจำหน่ายแบบขี้ฉางโดยรัฐบาล ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ปริมาณข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการ (ตัน)	มูลค่าข้าวเปลือกเมื่อรับจำหน่าย ^{1/} (บาท)	มูลค่าข้าวเปลือกเมื่อขาย ^{2/} (บาท)	ต้นทุนการป้องกันความเสียหายจากการเก็บข้าวเปลือก ^{3/} (บาท)	รัฐบาลกำไร/ขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกหุงสุก (บาท)
2539/40	123,786	489,573,630	739,002,420	7,390,024	242,038,766
2540/41	170,281	743,560,934	1,280,853,682	12,808,537	524,484,211
2541/42	224,624	1,315,921,518	1,570,870,507	17,279,567	237,669,413
2542/43	121,490	711,728,512	712,741,333	7,840,159	(6,827,333)
2543/44	304,860	1,879,971,016	1,861,576,780	18,615,758	(37,010,004)
2544/45	497,000	3,004,365,000	2,451,701,000	22,065,309	(574,729,309)
2545/46	89,834	537,057,297	529,032,426	5,819,357	(13,844,228)
2546/47	37,098	224,257,410	234,991,098	2,584,902	8,148,786
2547/48	179,255	1,356,363,431	1,129,426,003	12,423,686	(239,361,114)
2548/49	718,313	5,674,672,700	4,923,317,302	54,156,490	(805,511,888)

หมายเหตุ : กำหนดให้รัฐบาลขายข้าวเปลือกในเดือนตุลาคมหรือเมื่อสิ้นสุดโครงการ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึง รัฐบาลขาดทุน

^{1/} ราคาซื้อหรือมูลค่าจำหน่ายข้าวเปลือกคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจำหน่ายข้าวเปลือก

^{2/} ราคาขายข้าวเปลือกหุงสุกคือ ราคาข้าวเปลือกในตลาดเดือนตุลาคม

^{3/} ต้นทุนในการป้องกันความเสียหายร้อยละ 0.1 ต่อเดือนของมูลค่าข้าวเปลือก

ตาราง 4.29 เงินอุดหนุนของรัฐบาลในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีแบบยั่งยืน กรณีเกษตรกรไม่ได้ออนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ (บาท)	ค่าเช่ายั่งยืน	ค่าตรวจสอบยั่งยืน	ค่าขนส่ง	ต้นทุนขายข้าวเปลือก (บาท)	รวม (บาท)
2539/40	40,797,803	2,475,720	2,475,720	28,470,780	(242,038,766) ^{1/}	(167,818,743) ^{2/}
2540/41	61,963,411	3,405,620	3,405,620	39,164,630	(524,484,211) ^{1/}	(416,544,930) ^{2/}
2541/42	120,626,139	4,492,480	4,492,480	51,663,520	(237,669,413) ^{1/}	(56,394,794) ^{2/}
2542/43	68,503,869	2,429,800	2,429,800	27,942,700	6,827,333	108,133,502
2543/44	133,909,831	6,097,200	6,097,200	70,117,800	6,827,333	223,049,364
2544/45	180,261,900	89,460,000	89,460,000	114,310,000	574,729,309	1,048,221,209
2545/46	39,384,202	19,763,480	19,763,480	20,661,820	13,844,228	113,417,210
2546/47	14,389,850	8,161,560	8,161,560	8,532,540	(8,148,786) ^{1/}	31,096,725
2547/48	62,166,657	39,436,100	39,436,100	41,228,650	239,361,114	421,628,621
2548/49	286,098,082	158,028,860	158,028,860	165,211,990	805,511,888	1,572,879,680

หมายเหตุ : ^{1/} รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหุ้ดจํานํา จึงไม่รวมเป็นต้นทุนของรัฐบาล

: ^{2/} รัฐบาลไม่ขาดทุนจากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี

2) การรับจำนำแบบใบประทวน เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการเก็บรักษาได้แก่ ค่าเช่าโรงสี ค่าประกันภัย ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว ค่ารักษาคุณภาพข้าว และอัตราดอกเบี้ยในการนำข้าวเปลือกมาจำนำ โดยปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาลในกรณีได้ถอนคือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนรายเดือน และในกรณีไม่ได้ถอนคือปริมาณข้าวเปลือกหลุดจำนำเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยในปีการผลิต 2539/40 – 2543/44 ไม่มีการรับจำนำแบบใบประทวน และปีการผลิต 2544/45 ไม่มีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือกในการรับจำนำแบบใบประทวน

2.1) กรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก ตั้งแต่ปีการผลิต 2545/46 – 2548/49 ดังนี้

(1) ปีการผลิต 2545/46 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการได้ถอน คือช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. เท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.0042 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 19,307,216 บาท ค่าเช่าโรงสีเท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 15,500,520 บาท ค่าประกันภัย เท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 10,850,364 บาท ค่าตรวจคุณภาพข้าว เท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 13,950,468 บาท และค่ารักษาคุณภาพข้าว 36 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 27,900,936 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปี แบบใบประทวน กรณีได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2545/46 เท่ากับ 87,509,504 บาท (ตาราง 4.30)

(2) ปีการผลิต 2546/47 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกได้ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการได้ถอน คือช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. เท่ากับร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดในขณะนั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.0033 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 21,134,911 บาท ค่าเช่าโรงสีเท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 20,977,600 บาท ค่าประกันภัย เท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 14,684,320 บาท ค่าตรวจคุณภาพข้าว

เท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 18,879,840 บาท และค่ารักษาคุณภาพข้าว 36 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 37,759,680 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาล ในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบใบประทวน กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2546/47 เท่ากับ 189,225,757 บาท (ตาราง 4.31)

(3) ปีการผลิต 2547/48 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือเดือนกันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่ รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. เท่ากับร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยในตลาด ในขณะนั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.0017 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาล รับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 22,054,699 บาท ค่าเช่าโรงสีเท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 43,720,759 บาท ค่าประกันภัยเท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 24,483,620 บาท ค่าตรวจคุณภาพข้าวเท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 31,478,940 บาท และค่ารักษาคุณภาพข้าว 36 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 62,957,880 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับ จำนำข้าวเปลือกนาปี แบบใบประทวน กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2547/48 เท่ากับ 184,695,889 บาท (ตาราง 4.32)

(4) ปีการผลิต 2548/49 ปริมาณข้าวเปลือกที่นำมาคำนวณเงินอุดหนุนของรัฐบาล คือ ปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกไถ่ถอนในแต่ละเดือน โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการเป็นเดือนแรก ไปถึงเดือนที่มีการไถ่ถอน คือเดือนกันยายน ต้นทุนทั้งหมดประกอบด้วย ดอกเบี้ยการจำนำ จากอัตราดอกเบี้ยที่ รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. เท่ากับร้อยละ 2.5 ต่อปี ซึ่งเป็นส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยใน ตลาดในขณะนั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.0021 ต่อเดือน คูณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่ รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 118,222,348 บาท ค่าเช่าโรงสี เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 179,578,250 บาท ค่าประกันภัยเท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 100,563,820 บาท ค่าตรวจคุณภาพข้าวเท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 129,296,340 บาท และค่ารักษาคุณภาพข้าว 36 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 258,592,680 บาท ดังนั้นเงินอุดหนุนของรัฐบาลใน โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบใบประทวน กรณีไถ่ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2548/49 เท่ากับ 786,253,438 บาท (ตาราง 4.33)

2.2) กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก

เงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี แบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก นอกจากต้นทุนการเก็บรักษาข้าวเปลือกในโรงสีแล้ว รัฐบาลต้องจ่ายชดเชยอัตราดอกเบี้ยให้กับ ธ.ก.ส. เพิ่มจำนวนตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดในแต่ละปี ทำให้รัฐบาลมีภาระต้นทุนในการอุดหนุนการรับจำนำข้าวเปลือกแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ปีการผลิต 2544/45 – 2548/49 ดังนี้

(1) ปีการผลิต 2544/45 เนื่องจากเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกในการจำนำแบบใบประทวน จึงคำนวณต้นทุนต่างๆได้จากปริมาณข้าวเปลือกรับจำนำสะสมที่เพิ่มขึ้นในแต่ละเดือน โดยมีการรับจำนำตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน และเนื่องจากไม่มีการไถ่ถอนปริมาณข้าวเปลือกรับจำนำสะสมในเดือนมิถุนายน – ตุลาคม จึงเท่ากันและเป็นปริมาณคงเหลือของข้าวเปลือกเมื่อสิ้นสุดโครงการ ซึ่งเท่ากับ 3,084,449 ตัน การรับจำนำแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกในปีการผลิต 2544/45 จึงสามารถคำนวณต้นทุนต่างๆเป็นรายเดือนได้ โดยอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับ ธ.ก.ส. เท่ากับร้อยละ 8 ต่อปีหรือคิดเป็นร้อยละ 0.0067 ต่อเดือน คุณร้อยละ 90 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รัฐบาลรับจำนำ รวมเป็นต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำ เท่ากับ 5,612,863,238 บาท ค่าเช่าโรงสี เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 2,771,681,660 บาท ค่าประกันภัยเท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 1,940,177,162 บาท ค่าตรวจคุณภาพข้าวเท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 2,494,513,494 บาท และค่ารักษาคุณภาพข้าว 36 บาท/ตัน/เดือน รวมเป็นจำนวนเงิน เท่ากับ 4,989,026,988 บาท (ตาราง 4.34)

(2) ปีการผลิต 2545/46 – 2548/49 ต้นทุนต่างๆคำนวณจากปริมาณข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยระยะเวลาการจำนำนับจากเดือนที่เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการคือเดือนธันวาคมไปถึงเดือนสุดท้ายของโครงการคือเดือนตุลาคม โดยในแต่ละปี ต้นทุนดอกเบี้ยการจำนำจะแตกต่างกันตามอัตราดอกเบี้ยในตลาด และร้อยละ 90 ของราคารับจำนำข้าวเปลือกเป็นสำคัญ ส่วนค่าเช่าโรงสี เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน ในปีการผลิต 2545/46 – 2546/47 และเท่ากับ 25 บาท/ตัน/เดือน ในปีการผลิต 2547/48 – 2548/49 ค่าประกันภัยเท่ากับ 14 บาท/ตัน/เดือน ค่าตรวจคุณภาพข้าวเท่ากับ 18 บาท/ตัน/เดือน และค่ารักษาคุณภาพข้าวเท่ากับ 36 บาท/ตัน/เดือน เท่ากันในปีการผลิต 2545/47 – 2548/49 (ตาราง 4.35)

นอกจากนี้รัฐบาลยังมีภาระต้องจัดการกับข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือข้าวเปลือกที่หลุดจำนำอีกด้วย หากรัฐบาลขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกเหล่านี้ก็จะถือเป็นต้นทุนในการเข้ามาอุดหนุนในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีเช่นกัน โดยในการศึกษา

ครั้งนี้กำหนดให้รัฐบาลขายข้าวเปลือกหุงจํานำเมื่อสิ้นสุดโครงการทันทีคือในเดือนตุลาคม ดังนั้นรัฐบาลอาจขาดทุนหรือได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกก็ได้ขึ้นอยู่กับราคาข้าวเปลือกในตลาดในเดือนตุลาคมเป็นสำคัญ โดยข้าวเปลือกที่รับจํานำไว้จะมีต้นทุนการดูแลรักษาหรือป้องกันความเสียหาย คิดเป็น 0.1 ต่อเดือนของมูลค่าข้าวเปลือก ดังนั้นในการขายข้าวเปลือกหุงจํานำโดยรัฐบาล ในปีการผลิต 2544/45 – 2548/49 พบว่า รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกในปีการผลิต 2546/47 เท่ากับ 435,422,989 บาท แต่ขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกในปีการผลิต 2544/45 – 2545/46 และปีการผลิต 2547/48 – 2548/49 (ตาราง 4.36)

เมื่อรวมต้นทุนทั้งหมด ได้แก่ ต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำ ค่าโรงสี ค่าประกันภัย ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว ค่ารักษาคุณภาพข้าว และการขายข้าวเปลือกหุงจํานำโดยรัฐบาลแล้ว พบว่า ในปีการผลิต 2546/47 รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหุงจํานำ เท่ากับ 435,422,989 บาท แต่ยังต่ำกว่าผลรวมของต้นทุนดอกเบี้ย และต้นทุนในการเก็บรักษา ทำให้รัฐบาลมีภาระต้นทุนในการอุดหนุนในโครงการรับจํานำข้าวเปลือกเท่ากับ 2,252,350,091 บาท และในปีการผลิต 2544/45 เป็นปีที่รัฐบาลมีภาระต้นทุนในการอุดหนุนในโครงการรับจํานำข้าวเปลือกนาปีแบบใบประทวนมากที่สุด เท่ากับ 21,405,541,286 บาท ซึ่งเป็นต้นทุนจากต้นทุนดอกเบี้ยมากที่สุด เท่ากับ 5,612,863,238 บาท อาจเนื่องจากปีการผลิต 2544/45 ไม่มีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือกจากการจํานำแบบใบประทวน (ตาราง 4.37)

สรุปเงินอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจํานำนาปีแบบยุ่งฉางและใบประทวนทั้งกรณีเกษตรกรไถ่ถอนและไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก ตั้งแต่ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า ในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 แม้ว่ารัฐบาลจะได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหุงจํานำในกรณีที่เกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือก แต่รัฐบาลยังมีภาระในการอุดหนุนกรณีที่เกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก เท่ากับ 233,995,174 บาท 212,115,969 บาท และ 188,576,819 บาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นต้นทุนดอกเบี้ยและต้นทุนการเก็บรักษา ปีการผลิต 2543/44 มีจำนวนเงินอุดหนุนรวมในกรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือกและไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกต่ำสุด เท่ากับ 117,587,091 บาท และ 223,049,364 บาท ตามลำดับ และปีการผลิต 2548/49 มีจำนวนเงินอุดหนุนรวมในกรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือกทั้งจํานำแบบยุ่งฉางและใบประทวนสูงสุด เท่ากับ 116,495,617 บาทและ 786,253,438 บาท ตามลำดับ รวมเป็นจำนวนเงินอุดหนุนรวมเท่ากับ 902,749,055 บาท ส่วนจำนวนเงินอุดหนุนรวมในกรณีเกษตรกรไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกทั้งจํานำแบบยุ่งฉางและใบประทวนสูงสุดในปีการผลิต 2544/45 มีจำนวนเงินอุดหนุนเท่ากับ 20,331,765,094 บาท (ตาราง 4.38)

ตาราง 4.30 ต้นทุนดอกเบี้ยจํานำและเก็บรักษาข้าวเปลือกนาปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจํานำแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือกปีการผลิต 2545/46

เดือน	ปีการผลิต 2545/46							
	ปริมาณข้าวเปลือก ถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลา จํานำ (เดือน)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{1/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{2/} (บาท)	ค่าตรวจ คุณภาพข้าว ^{3/} (บาท)	ค่ารักษา คุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)	รวม (บาท)
มิถุนายน	92,982	7	16,214,379	13,017,480	9,112,236	11,715,732	23,431,464	73,491,291
กรกฎาคม	14,988	8	2,987,013	2,398,080	1,678,656	2,158,272	4,316,544	13,538,565
สิงหาคม	142	9	31,837	25,560	17,892	23,004	46,008	144,301
กันยายน	297	10	73,988	59,400	41,580	53,460	106,920	335,348
รวม	108,409		19,307,216	15,500,520	10,850,364	13,950,468	27,900,936	87,509,504

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนพฤศจิกายน

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 5 ต่อปี

: ราคารับจํานำที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานำข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 5,978.33 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 14 บาท/ตัน/เดือน

^{3/} 18 บาท/ตัน/เดือน

^{4/} 36 บาท/ตัน/เดือน

ตาราง 4.31 ต้นทุนดอกเบี้ยจํานำและเก็บรักษาข้าวเปลือกนาปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจํานำแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก
ปีการผลิต 2546/47

เดือน	ปีการผลิต 2546/47							
	ปริมาณข้าวเปลือก ถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลา จํานำ (เดือน)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{1/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{2/} (บาท)	ค่าตรวจ คุณภาพข้าว ^{3/} (บาท)	ค่ารักษา คุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)	รวม (บาท)
	กรกฎาคม	78,470	9	14,230,520	14,124,600	9,887,220	12,712,140	25,424,280
สิงหาคม	34,265	10	6,904,391	6,853,000	4,797,100	6,167,700	12,335,400	61,814,047
รวม	112,735		21,134,911	20,977,600	14,684,320	18,879,840	37,759,680	189,225,757

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนพฤศจิกายน

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 4 ต่อปี

: ราคารับจํานำที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานำข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้า 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 6,045 บาท/ตัน

^{1/} 20 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 14 บาท/ตัน/เดือน

^{3/} 18 บาท/ตัน/เดือน

^{4/} 36 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.32 ต้นทุนดอกเบี้ยจํานำและเก็บรักษาข้าวเปลือกนาปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจํานำแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก
ปีการผลิต 2547/48

เดือน	ปีการผลิต 2547/48							
	ปริมาณข้าวเปลือก ถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลา จํานำ (เดือน)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{1/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{2/} (บาท)	ค่าตรวจ คุณภาพข้าว ^{3/} (บาท)	ค่ารักษา คุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)	รวม (บาท)
กันยายน	174,883	10	22,054,699	43,720,750	24,483,620	31,478,940	62,957,880	184,695,889
รวม	174,883		22,054,699	43,720,750	24,483,620	31,478,940	62,957,880	184,695,889

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนพฤศจิกายน

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 2 ต่อปี

: ราคารับจํานำที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานำข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดสีขาว) เท่ากับ 7,566.67 บาท/ตัน

: ^{1/} 25 บาท/ตัน/เดือน

: ^{2/} 14 บาท/ตัน/เดือน

: ^{3/} 18 บาท/ตัน/เดือน

: ^{4/} 36 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.33 ต้นทุนดอกเบี้ยจํานำและเก็บรักษาข้าวเปลือกนาปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจํานำแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือก
ปีการผลิต 2548/49

เดือน	ปีการผลิต 2548/49							
	ปริมาณข้าวเปลือก ถูกไถ่ถอน (ตัน)	ระยะเวลา จํานำ (เดือน)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{1/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{2/} (บาท)	ค่าตรวจ คุณภาพข้าว ^{3/} (บาท)	ค่ารักษา คุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)	รวม (บาท)
กันยายน	718,313	10	118,222,348	179,578,250	100,563,820	129,296,340	258,592,680	786,253,438
รวม	718,313		118,222,348	179,578,250	100,563,820	129,296,340	258,592,680	786,253,438

หมายเหตุ : เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนพฤศจิกายน

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 2.5 ต่อปี

: ราคารับจํานำที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานำข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้านาปี และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 7,900 บาท/ตัน

: ^{1/} 25 บาท/ตัน/เดือน

: ^{2/} 14 บาท/ตัน/เดือน

: ^{3/} 18 บาท/ตัน/เดือน

: ^{4/} 36 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 4.34 ต้นทุนดอกเบี้ยจํานำและเก็บรักษาข้าวเปลือกนําปีรายเดือนของรัฐบาลในการรับจํานำใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือก
ปีการผลิต 2544/45

เดือน	ปีการผลิต 2544/45						
	ปริมาณข้าวเปลือก รับจํานำสะสม ^{1/} (ตัน)	ระยะเวลา จํานำ (เดือน)	ต้นทุนดอกเบี้ย การจํานำ (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{2/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{3/} (บาท)	ค่าตรวจคุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)	ค่ารักษาคุณภาพข้าว ^{5/} (บาท)
กุมภาพันธ์	2,986,013	1	120,938,006	59,720,260	41,804,182	53,748,234	107,496,468
มีนาคม	3,056,540	2	247,588,910	122,261,600	85,583,120	110,035,440	220,070,880
เมษายน	3,064,425	3	372,341,427	183,865,500	128,705,850	165,478,950	330,957,900
พฤษภาคม	3,084,000	4	499,626,504	246,720,000	172,704,000	222,048,000	444,096,000
มิถุนายน	3,084,449	5	624,624,056	308,444,900	215,911,430	277,600,410	555,200,820
กรกฎาคม	3,084,449	6	749,548,867	370,133,880	259,093,716	333,120,492	666,240,984
สิงหาคม	3,084,449	7	874,473,678	431,822,860	302,276,002	388,640,574	777,281,148
กันยายน	3,084,449	8	999,398,489	493,511,840	345,458,288	444,160,656	888,321,312
ตุลาคม	3,084,449	9	1,124,323,301	555,200,820	388,640,574	499,680,738	999,361,476
รวม			5,612,863,238	2,771,681,660	1,940,177,162	2,494,513,494	4,989,026,988

หมายเหตุ : การรับจํานำใบประทวน ปีการผลิต 2544/45 ไม่มีการได้ถอน จึงใช้ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำสะสมมาคำนวณต้นทุน

: เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำเดือนกุมภาพันธ์

: อัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลชดเชยคือ ร้อยละ 5 ต่อปี

: ราคารับจํานำที่นำมาคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยการจํานำคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานำข้าวเปลือก (เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกจําปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดขาว) เท่ากับ 6,045 บาท/ตัน

ตาราง 4.35 ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่ายและเก็บรักษาข้าวเปลือกนปีของรัฐบาลในการรับจำหน่ายแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2545/46 – 2548/49

ปีการผลิต	ข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นโครงการ (ตัน)	ร้อยละ 90 ของราคาจำหน่ายข้าวเปลือก (บาท/ตัน)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ/ปี)	ต้นทุนดอกเบี้ยการจำหน่าย (บาท)	ค่าเช่าโรงสี ^{1/} (บาท)	ค่าประกันภัย ^{2/} (บาท)	ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว ^{3/} (บาท)	ค่ารักษาคุณภาพข้าว ^{4/} (บาท)
2545/46	2,781,434	5,978	8.0	1,219,410,891	611,915,480	428,340,836	550,723,932	1,101,447,864
2546/47	1,982,298	6,045	7.0	768,908,615	436,105,560	305,273,892	392,495,004	784,990,008
2547/48	4,817,384	7,567	5.0	1,670,696,270	1,324,780,600	741,877,136	953,842,032	1,907,684,064
2548/49	4,129,285	7,900	5.5	1,644,659,805	1,135,553,375	635,909,890	817,598,430	1,635,196,860

หมายเหตุ : ปีการผลิต 2545/46 – 2548/49 เริ่มมีปริมาณข้าวเปลือกรับจำหน่ายเดือนธันวาคม (รวมระยะเวลาจำหน่าย 11 เดือน)

^{1/} ปีการผลิต 2545/46 – 2546/47 เท่ากับ 20 บาท/ตัน/เดือน

ปีการผลิต 2547/48 – 2548/49 เท่ากับ 25 บาท/ตัน/เดือน

^{2/} 14 บาท/ตัน/เดือน

^{3/} 18 บาท/ตัน

^{4/} 36 บาท/ตัน

ตาราง 4.36 ต้นทุนการขายข้าวเปลือกหลดจํานําในการรับจํานําแบบใบประทวนโดยรัฐบาล ปีการผลิต 2544/45 – 2548/49

ปีการผลิต	ปริมาณข้าวเปลือกคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการ (ตัน)	มูลค่าข้าวเปลือกเมื่อซื้อ ^{1/} (บาท)	มูลค่าข้าวเปลือกเมื่อขาย ^{2/} (บาท)	ต้นทุนในการป้องกันความเสียหายจากการเก็บข้าวเปลือก ^{3/} (บาท)	รัฐบาลขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกหลดจํานํา (บาท)
2544/45	3,084,449	18,645,494,205	15,215,586,917	167,371,456	3,597,278,744
2545/46	2,781,434	16,628,330,325	16,379,864,826	180,178,513	428,644,012
2546/47	1,982,298	11,982,991,410	12,556,536,298	138,121,899	435,422,989
2547/48	4,817,384	36,451,554,991	30,352,730,789	333,880,039	6,432,704,241
2548/49	4,129,285	32,621,351,500	28,302,119,390	311,323,313	4,630,555,423

หมายเหตุ : กำหนดให้รัฐบาลขายข้าวเปลือกในเดือนตุลาคมหรือเมื่อสิ้นสุดโครงการ

:^{1/} ราคาซื้อข้าวเปลือกคือ ร้อยละ 90 ของราคารับจํานําข้าวเปลือก

:^{2/} ราคาขายข้าวเปลือกหลดจํานําคือ ราคาข้าวเปลือกในตลาดเดือนตุลาคม

:^{3/} ต้นทุนในการป้องกันความเสียหายร้อยละ 0.1 ต่อเดือนของมูลค่าข้าวเปลือก

: ตัวเอียงหมายถึง รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหลดจํานํา

ตาราง 4.37 เงินอุดหนุนของรัฐบาลในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีแบบใบประทวน กรณีเกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือก ปีการผลิต 2544/45 – 2548/49

รายการ	ปีการผลิต				
	2544/45	2545/46	2546/47	2547/48	2548/49
ต้นทุนดอกเบี้ย (บาท)	5,612,863,238	1,219,410,891	768,908,615	1,670,696,270	1,644,659,805
ค่าเช่าโรงสี (บาท)	2,771,681,660	611,915,480	436,105,560	1,324,780,600	1,135,553,375
ค่าประกันภัย (บาท)	1,940,177,162	428,340,836	305,273,892	741,877,136	635,909,890
ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว (บาท)	2,494,513,494	550,723,932	392,495,004	953,842,032	817,598,430
ค่ารักษาคุณภาพข้าว (บาท)	4,989,026,988	1,101,447,864	784,990,008	1,907,684,064	1,635,196,860
ต้นทุนขายข้าวเปลือก (บาท)	3,597,278,744	428,644,012	435,422,989	6,432,704,241	4,630,555,423
รวม	21,405,541,286	4,340,483,015	2,252,350,091	13,031,584,343	10,499,473,783

หมายเหตุ : ตัวเอียงหมายถึง รัฐบาลได้กำไรจากการขายข้าวเปลือกหลุดจำนำ

ตาราง 4.38 เงินอุดหนุนของรัฐบาลในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีแบบยั่งยืนและใบประทวน กรณีเกษตรกรไถ่ถอนและไม่ไถ่ถอนข้าวเปลือกที่จำนำ
ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	จำนำแบบยั่งยืน		จำนำแบบใบประทวน		รวม	
	ไถ่ถอน (บาท)	ไม่ไถ่ถอน (บาท)	ไถ่ถอน (บาท)	ไม่ไถ่ถอน (บาท)	ไถ่ถอน (บาท)	ไม่ไถ่ถอน (บาท)
2539/40	233,995,174	(167,818,743)	0	0	233,995,174	167,818,743
2540/41	212,115,969	(416,544,930)	0	0	212,115,969	416,544,930
2541/42	188,576,819	(56,394,794)	0	0	188,576,819	56,394,794
2542/43	283,980,291	108,133,502	0	0	283,980,291	108,133,502
2543/44	117,587,091	223,049,364	0	0	117,587,091	223,049,364
2544/45	261,532,250	1,048,221,209	0	19,283,543,885	261,532,250	20,331,765,094
2545/46	204,374,383	113,417,210	87,509,504	4,340,483,015	291,883,887	4,453,900,225
2546/47	85,803,164	31,096,725	113,436,351	2,252,350,091	199,239,515	2,283,446,815
2547/48	81,978,958	421,628,621	184,695,889	13,031,584,343	266,674,847	13,453,212,964
2548/49	116,495,617	1,572,879,680	786,253,438	10,499,473,783	902,749,055	12,072,353,463
เฉลี่ย	178,643,972	287,766,784	292,973,796	9,881,487,023	295,833,490	7,560,837,347

หมายเหตุ : ปีการผลิต 2539/40 – 2543/44 ไม่มีการรับจำนำแบบใบประทวน

: ปีการผลิต 2544/45 ไม่มีเกษตรกรไถ่ถอนข้าวเปลือกในการจำนำแบบใบประทวน

: ตัวเอียงหมายถึง รัฐบาลขายข้าวเปลือกหลุดจำนำได้มากกว่าเงินอุดหนุนโครงการ

4.4 ความคุ้มค่าของโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี

จากส่วนเกินผู้ผลิตและเงินอุดหนุนที่รัฐบาลใช้ในโครงการ นำมาเปรียบเทียบกับเป็นค่าสัดส่วนระหว่างส่วนเกินผู้ผลิตต่อเงินอุดหนุนของรัฐบาล ในกรณีได้ถอนและไม่ได้ออนข้าวเปลือก ดังนี้

4.4.1 สัดส่วนระหว่างส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นต่อเงินอุดหนุนของรัฐบาลกรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือก

ในกรณีเกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือกจากการจำนำ ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2539/40 – 2540/41 2543/44 และ 2545/46 – 2546/47 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 3.13 4.38 2.60 2.06 และ 2.05 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2541/42 – 2542/43 2544/45 และ 2547/48 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.14 0.16 0.55 0.49 และ 0.59 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.39)

4.4.2 สัดส่วนระหว่างส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นต่อเงินอุดหนุนของรัฐบาลกรณีเกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือก

ในกรณีเกษตรกรไม่ได้ถอนข้าวเปลือกจากการจำนำ ปีการผลิต 2542/43 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.60 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.12 0.16 0.67 0.48 และ 0.58 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.39)

ในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 เกษตรกรไม่มีส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการไม่ได้ถอนข้าวเปลือก เนื่องจากร้อยละ 90 ของราคารับจำนำที่เกษตรกรได้รับต่ำกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูกาลเก็บเกี่ยว ประกอบกับ รัฐบาลขายข้าวเปลือกหลุดจำนำจากที่เกษตรกรไม่ได้ได้ถอนดังกล่าวได้มากกว่าเงินอุดหนุนโครงการ ดังนั้น ปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 จึงไม่ได้แสดงสัดส่วนความคุ้มค่าของโครงการ (ตาราง 4.39)

ตาราง 4.39 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าของโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น		เงินอุดหนุนของรัฐบาล		สัดส่วนความคุ้มค่า	
	กรณีได้ถอน (บาท)	กรณีไม่ได้ถอน (บาท)	กรณีได้ถอน (บาท)	กรณีไม่ได้ถอน (บาท)	กรณีได้ถอน	กรณีไม่ได้ถอน
2539/40	733,478,986	- ^{1/}	233,995,174	167,818,743	3.13	- ^{2/}
2540/41	930,068,191	- ^{1/}	212,115,969	416,544,930	4.38	- ^{2/}
2541/42	26,584,801	- ^{1/}	188,576,819	56,394,794	0.14	- ^{2/}
2542/43	45,496,280	13,276,427	283,980,291	108,133,502	0.16	0.12
2543/44	306,268,981	356,387,437	117,587,091	223,049,364	2.60	1.60
2544/45	143,471,700	3,209,336,449	261,532,250	20,331,765,094	0.55	0.16
2545/46	600,328,464	3,864,095,049	291,883,887	4,453,900,225	2.06	0.87
2546/47	408,717,037	1,518,787,732	199,239,515	2,283,446,815	2.05	0.67
2547/48	130,277,678	6,467,830,317	266,674,847	13,453,212,964	0.49	0.48
2548/49	533,557,989	7,021,907,511	902,749,055	12,072,353,463	0.59	0.58

หมายเหตุ : -^{1/} ไม่มีส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เพราะร้อยละ 90 ของราคารับจำนำต่ำกว่าราคาในฤดูเก็บเกี่ยว

: -^{2/} ไม่คำนวณสัดส่วนความคุ้มค่า เพราะร้อยละ 90 ของราคารับจำนำต่ำกว่าราคาในฤดูเก็บเกี่ยว และรัฐบาลขายข้าวเปลือกหุ้ดจำนำได้มากกว่าเงินอุดหนุนโครงการ

: ตัวเอียงหมายถึง รัฐบาลขายข้าวเปลือกหุ้ดจำนำได้มากกว่าเงินอุดหนุนโครงการ

4.4.3 สัดส่วนระหว่างส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นต่อเงินอุดหนุนของรัฐบาลตามสถานการณ์จำลอง

การอุดหนุนของรัฐบาลในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปีมี 3 ด้านคือ ด้านราคา ด้านต้นทุน และด้านราคาและต้นทุน โดยเกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำนำพร้อมกันในเดือนพฤศจิกายน และได้ถอนทั้งหมดในเดือนมีนาคม รวมระยะเวลาจำนำ 5 เดือน ซึ่งเกษตรกรจะได้รับส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นจากส่วนต่างระหว่างราคาข้าวเปลือกเดือนมีนาคมกับราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว มีรายละเอียดแต่ละสถานการณ์จำลองดังนี้

1) การอุดหนุนด้านราคารับจำนำ ตัวแปรราคารับจำนำข้าวเปลือกที่รัฐบาลกำหนดขึ้น เป็นราคาเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินมูลค่าจำนำ มีบทบาทสำคัญต่อราคาและรายได้ของเกษตรกร รัฐบาลจึงกำหนดให้สูงกว่าราคาตลาดประมาณร้อยละ 30 แต่อย่างไรก็ตาม ในปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 ราคารับจำนำที่รัฐบาลกำหนดต่ำกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ขณะที่ปีการผลิต 2542/43 รัฐบาลกำหนดราคารับจำนำสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ไม่ถึงร้อยละ 10 (ตาราง 4.40) ดังนั้นการกำหนดสถานการณ์จำลองการอุดหนุนด้านราคารับจำนำ มีดังนี้

- สถานการณ์จำลองที่ 1 ราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 20 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49
- สถานการณ์จำลองที่ 2 ราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 10 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49
- สถานการณ์จำลองที่ 3 ราคารับจำนำข้าวเปลือกเท่ากับราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ปีการผลิต 2542/43 – 2548/49

เนื่องจากการลดราคารับจำนำข้าวเปลือกจะมีผลทำให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำนำในโครงการลดลง โดยนอกจากราคารับจำนำข้าวเปลือกแล้ว ปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่เกษตรกรผลิตได้ก็มีผลต่อปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำนำเช่นกัน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้ ปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำนำ (Q_r^p) มีความสัมพันธ์กับปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรผลิตได้ (Q_r) เท่ากับ 0.19 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 1.22 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนราคารับจำนำข้าวเปลือกต่อราคาข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว (P_r^p / P_r^s) เท่ากับ 7.34 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ 3.11 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และมีค่าคงที่เท่ากับ -9.09 ด้วยค่าสถิติที่เท่ากับ -3.57 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (ตาราง 4.41)

ดังนั้นถ้ารัฐบาลลดการอุดหนุนด้านราคารับจำนำจะทำให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำนำลดลง มีผลทำให้การอุดหนุนด้านต้นทุนของรัฐบาลลดลงเช่นกัน โดยปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำนำลดลงนี้ ได้แบ่งออกเป็นการจำนำแบบยุ่งฉางและใบประทวนตามสัดส่วนการรับจำนำที่ได้เกิดขึ้นจริงในปีนั้นๆ ซึ่งจะได้พิจารณาตามสถานการณ์จำลองที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นดังต่อไปนี้

ตาราง 4.40 ราคารับจํานำ ราคารับจํานำที่กำหนดให้สูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวร้อยละ 20 และร้อยละ 10 และราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ราคารับจํานำ ^{1/} (บาท/ตัน)	ราคารับจํานำที่สูงกว่า ราคาตลาดร้อยละ 20 (บาท/ตัน)	ราคารับจํานำที่สูงกว่า ราคาตลาดร้อยละ 10 (บาท/ตัน)	ราคาตลาดใน ฤดูเก็บเกี่ยว ^{2/} (บาท/ตัน)
2539/40	4,394	5,383	4,935	4,486
2540/41	4,852	6,766	6,202	5,638
2541/42	6,167	8,952	8,206	7,460
2542/43	6,167	6,899	6,324	5,749
2543/44	6,167	5,997	5,497	4,998
2544/45	6,717	6,179	5,664	5,149
2545/46	6,643	5,559	5,096	4,633
2546/47	6,717	6,351	5,822	5,293
2547/48	8,407	7,512	6,886	6,260
2548/49	8,778	7,536	6,908	6,280

ที่มา : คัดแปลงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2540 – 2549

หมายเหตุ : ^{1/} ราคาเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด เฉลี่ยจากราคารับจํานำข้าวเปลือก 3 ชนิด คือ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าในปี 5% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว

: ^{2/} ราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยวเฉลี่ยเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม

: - ราคารับจํานำต่ำกว่าราคาตลาดจึงไม่คำนวณราคารับจํานำที่มากกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 และร้อยละ 10

ตาราง 4.41 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์และค่าสถิติทดสอบ ของตัวแปรปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกและ สัดส่วนราคารับจํานำต่อราคาตลาด ที่มีผลต่อปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรจํานำ

ตัวแปรที่ทดสอบ	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t
ค่าคงที่	-9.09	-3.57***
ปริมาณผลผลิตข้าวเปลือก (Q_t)	0.19	1.22
สัดส่วนราคา (P_t^P / P_t^S)	7.34	3.11***
สถิติ F		12.97
R^2		0.67

หมายเหตุ : *** ระดับนัยสำคัญ 0.01

(1) สถานการณ์จำลองที่ 1 ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 20 ในปีการผลิต 2543/44 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.31 และ 1.09 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2544/45 – 2545/46 และ 2547/48 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.09 0.55 0.95 และ 0.94 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.42)

(2) สถานการณ์จำลองที่ 2 ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 10 ในปีการผลิต 2543/44 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.34 และ 1.11 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2544/45 – 2545/46 และ 2547/48 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.09 0.56 0.96 และ 0.95 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.43)

(3) สถานการณ์จำลองที่ 3 ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกเท่ากับราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ในปีการผลิต 2542/43 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.37 และ 1.13 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 2544/45 – 2545/46 และ 2547/48 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.04 0.09 0.58 0.97 และ 0.97 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.44)

2) การอุดหนุนด้านต้นทุน รัฐบาลได้กำหนดให้การอุดหนุนด้านต้นทุนโครงการที่ร้อยละ 100 สถานการณ์จำลองด้านต้นทุนจึงกำหนดการอุดหนุนด้านต้นทุน 3 ระดับ คือ ร้อยละ 90 ร้อยละ 80 และร้อยละ 70 ทั้งในกรณีการจำหน่ายแบบขังฉางและใบประทวน และกำหนดให้เกษตรกรได้ถอนข้าวเปลือกทั้งหมด ทำให้การจำหน่ายแบบขังฉางไม่มีต้นทุนค่าขนส่งข้าวเปลือกหลุดจำหน่าย และมีต้นทุนรวมที่รัฐบาลให้การอุดหนุนตามสถานการณ์จริง เท่ากับ 103 บาท ส่วนสถานการณ์จำลองได้กำหนดเงินอุดหนุนด้านต้นทุนของรัฐบาลที่ ร้อยละ 90 ร้อยละ 80 และร้อยละ 70 เท่ากับ 117 104 และ 91 บาท ตามลำดับ (ตาราง 4.45) โดยปีการผลิต 2539/40 – 2543/44 ไม่มีการจำหน่ายแบบใบประทวน โครงการรับจำหน่ายมีสัดส่วนความคุ้มค่าในแต่ละสถานการณ์จำลองดังนี้

(1) สถานการณ์จำลองที่ 4 รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 90 ในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.47 2.85 1.09 1.40 1.18 1.07 และ 1.05 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 –

2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.05 0.09 และ 0.58 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.46)

(2) สถานการณ์จำลองที่ 5 รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 80 ในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.60 3.10 1.17 1.52 1.29 1.18 และ 1.16 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.05 0.10 และ 0.63 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.47)

(3) สถานการณ์จำลองที่ 6 รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 70 ในปีการผลิต 2539/40 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2539/40 – 2541/42 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.75 3.39 1.27 1.66 1.43 1.32 และ 1.28 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.05 0.11 และ 0.70 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.48)

3) การอุดหนุนด้านราคารับจำนำและต้นทุนจำนำ สถานการณ์จำลองด้านราคารับจำนำ 3 ระดับ และด้านต้นทุน 3 ระดับ ทั้งในกรณีการจำนำแบบยุ่งฉางและใบประทวน โครงการรับจำนำมีสัดส่วนความคุ้มค่าในแต่ละสถานการณ์จำลองดังนี้

(1) สถานการณ์จำลองที่ 7 ราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 20 ร่วมกับรัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 90 ในปีการผลิต 2543/44 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.41 1.17 1.07 และ 1.06 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.09 และ 0.59 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.49)

(2) สถานการณ์จำลองที่ 8 ราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร้อยละ 20 ร่วมกับรัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 80 ในปีการผลิต 2543/44 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 1.53 1.28 1.19 และ 1.17 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่า เท่ากับ 0.10 และ 0.65 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.49)

(8) สถานการณ์จำลองที่ 14 ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกเท่ากับราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร่วมกับรัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 80 ในปีการผลิต 2542/43 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่าเท่ากับ 1.62 1.33 1.22 และ 1.20 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่าเท่ากับ 0.06 0.11 และ 0.68 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.51)

(9) สถานการณ์จำลองที่ 14 ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกเท่ากับราคาตลาดข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว ร่วมกับรัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 80 ในปีการผลิต 2542/43 – 2548/49 พบว่า ปีการผลิต 2543/44 และ 2546/47 – 2548/49 มีสัดส่วนความคุ้มค่าเท่ากับ 1.78 1.48 1.36 และ 1.34 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีมีความคุ้มค่า ในขณะที่ปีการผลิต 2542/43 และ 2544/45 – 2545/46 มีสัดส่วนความคุ้มค่าเท่ากับ 0.06 0.11 และ 0.68 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในปีไม่คุ้มค่า (ตาราง 4.51)

ตาราง 4.42 ราคารับจํานำ ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ ส่วนเกินผู้ผลิต และสัดส่วนความคุ้มคําในการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปี ตามสถานการณ์จําลองที่กำหนด
 ราคารับจํานำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49

ปีการผลิต	ราคารับจํานำสูงกว่า ราคาตลาดร้อยละ 20 (บาท/ตัน)	ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ (ตัน)	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มคํา
2543/44	5,997	681,848	245,476,768	187,484,260	1.31
2544/45	6,179	3,954,155	171,742,131	1,980,794,039	0.09
2545/46	5,559	3,002,321	847,004,760	1,528,603,717	0.55
2546/47	6,351	2,253,573	1,270,489,267	1,164,743,195	1.09
2547/48	7,512	4,732,809	2,305,824,581	2,424,841,497	0.95
2548/49	7,536	4,543,349	2,232,904,620	2,368,250,513	0.94

ตาราง 4.43 ราคารับจํานำ ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ ส่วนเกินผู้ผลิต และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปี ตามสถานการณ์จําลองที่กำหนด
 ราคารับจํานำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 10 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49

ปีการผลิต	ราคารับจํานำสูงกว่า ราคาตลาดร้อยละ 20 (บาท/ตัน)	ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ (ตัน)	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2543/44	5,497	625,028	225,020,371	167,955,984	1.34
2544/45	5,664	3,624,642	157,430,287	1,776,846,787	0.09
2545/46	5,096	2,752,127	776,421,030	1,374,658,891	0.56
2546/47	5,822	2,065,775	1,164,615,162	1,049,458,045	1.11
2547/48	6,886	4,338,408	2,113,672,532	2,200,140,065	0.96
2548/49	6,908	4,164,737	2,046,829,235	2,143,651,117	0.95

ตาราง 4.44 ราคารับจํานำ ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ ส่วนเกินผู้ผลิต และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับจํานำข้าวเปลือกนํ้าปี ตามสถานการณ์จําลองที่กำหนด
 ราคารับจํานำเท่ากับราคาตลาด ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49

ปีการผลิต	ราคารับจํานำสูงกว่า ราคาตลาดร้อยละ 20 (บาท/ตัน)	ปริมาณข้าวเปลือกรับจํานำ (ตัน)	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2542/43	5,749	650,504	8,857,698	200,221,717	0.04
2543/44	4,998	568,207	204,563,973	149,137,634	1.37
2544/45	5,149	3,295,129	143,118,442	1,579,968,823	0.09
2545/46	4,633	2,501,934	705,837,300	1,225,543,370	0.58
2546/47	5,293	1,877,977	1,058,741,056	937,486,207	1.13
2547/48	6,260	3,944,008	1,921,520,484	1,979,553,416	0.97
2548/49	6,280	3,786,124	1,860,753,850	1,924,005,391	0.97

ตาราง 4.45 ต้นทุนการนำเข้าข้าวเปลือกของรัฐบาลในการรับจำนำแบบยั้งฉางและใบประทวน ตามสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง

สถานการณ์	จำนำแบบยั้งฉาง		จำนำแบบใบประทวน				รวม
	ค่าเช่ายั้งฉาง	ค่าตรวจสอบ	ค่าเช่าโรงสี	ค่าประกันภัย	ค่าตรวจ คุณภาพข้าว	ค่ารักษา คุณภาพข้าว	
	(บาท/ตัน/เดือน)	(บาท/ตัน/เดือน)	(บาท/ตัน/เดือน)	(บาท/ตัน/เดือน)	(บาท/ตัน/เดือน)	(บาท/ตัน/เดือน)	
สถานการณ์จริง	20	20	22.0	14.0	18.0	36.0	130
สถานการณ์จำลอง							
อุดหนุนร้อยละ 90	18	18	19.8	12.6	16.2	32.4	117
อุดหนุนร้อยละ 80	16	16	17.6	11.2	14.4	28.8	104
อุดหนุนร้อยละ 70	14	14	15.4	9.8	12.6	25.2	91

ตาราง 4.46 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับ
 จำนำข้าวเปลือกนปี ตามสถานการณ์จำลองที่รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 90
 ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2539/40	311,941,007	212,752,534	1.47
2540/41	566,692,496	198,775,078	2.85
2541/42	204,323,485	188,038,608	1.09
2542/43	9,501,124	202,240,462	0.05
2543/44	252,427,846	180,255,551	1.40
2544/45	186,695,968	2,009,057,766	0.09
2545/46	1,012,096,363	1,742,785,614	0.58
2546/47	1,343,537,713	1,140,450,144	1.18
2547/48	2,580,755,402	2,410,753,937	1.07
2548/49	2,600,758,542	2,478,712,723	1.05

ตาราง 4.47 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับ
 จำนำข้าวเปลือกนาปี ตามสถานการณ์จำลองที่รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 80
 ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2539/40	311,941,007	195,449,714	1.60
2540/41	566,692,496	183,047,818	3.10
2541/42	204,323,485	174,493,048	1.17
2542/43	9,501,124	188,285,322	0.05
2543/44	252,427,846	166,232,431	1.52
2544/45	186,695,968	1,845,977,561	0.10
2545/46	1,012,096,363	1,598,789,339	0.63
2546/47	1,343,537,713	1,040,411,419	1.29
2547/48	2,580,755,402	2,180,004,922	1.18
2548/49	2,600,758,542	2,251,686,153	1.16

ตาราง 4.48 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับ
 จำนำข้าวเปลือกนปี ตามสถานการณ์จำลองที่รัฐบาลอุดหนุนด้านต้นทุนร้อยละ 70
 ปีการผลิต 2539/40 – 2548/49

ปีการผลิต	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2539/40	311,941,007	178,146,894	1.75
2540/41	566,692,496	167,320,558	3.39
2541/42	204,323,485	160,947,488	1.27
2542/43	9,501,124	174,330,182	0.05
2543/44	252,427,846	152,209,311	1.66
2544/45	186,695,968	1,682,897,356	0.11
2545/46	1,012,096,363	1,454,793,064	0.70
2546/47	1,343,537,713	940,372,694	1.43
2547/48	2,580,755,402	1,949,255,907	1.32
2548/49	2,600,758,542	2,024,659,583	1.28

ตาราง 4.49 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ตามสถานการณ์จำลองการอุดหนุนด้าน
ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 ร่วมกับต้นทุนจำนำร้อยละ 90 ร้อยละ 80 และร้อยละ 70 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49

ปีการผลิต	สถานการณ์จำลอง								
	ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 90			ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 80			ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 20 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 70		
	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2543/44	245,476,768	173,847,293	1.41	245,476,768	160,210,326	1.53	245,476,768	146,573,359	1.67
2544/45	171,742,131	1,859,150,044	0.09	171,742,131	1,709,132,119	0.10	171,742,131	1,559,114,193	0.11
2545/46	847,004,760	1,432,280,456	0.59	847,004,760	1,311,772,632	0.65	847,004,760	1,191,264,808	0.71
2546/47	1,270,489,267	1,089,954,853	1.17	1,270,489,267	995,355,256	1.28	1,270,489,267	900,755,659	1.41
2547/48	2,305,824,581	2,151,767,912	1.07	2,305,824,581	1,945,600,853	1.19	2,305,824,581	1,739,433,794	1.33
2548/49	2,232,904,620	2,110,905,578	1.06	2,232,904,620	1,915,989,876	1.17	2,232,904,620	1,721,074,174	1.30

ตาราง 4.50 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ตามสถานการณ์จำลองการอุดหนุนด้าน
ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 10 ร่วมกับต้นทุนจำนำร้อยละ 90 ร้อยละ 80 และร้อยละ 70 ปีการผลิต 2543/44 – 2548/49

ปีการผลิต	สถานการณ์จำลอง								
	ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 10 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 90			ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 10 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 80			ราคาจำนำสูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 10 และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 70		
	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุนของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วนความคุ้มค่า
2543/44	225,020,371	155,455,431	1.45	225,020,371	142,954,879	1.57	225,020,371	130,454,326	1.72
2544/45	157,430,287	1,665,339,792	0.09	157,430,287	1,527,823,360	0.10	157,430,287	1,390,306,928	0.11
2545/46	776,421,030	1,286,362,568	0.60	776,421,030	1,175,897,062	0.66	776,421,030	1,065,431,557	0.73
2546/47	1,164,615,162	980,902,065	1.19	1,164,615,162	894,185,768	1.30	1,164,615,162	807,469,470	1.44
2547/48	2,113,672,532	1,949,822,612	1.08	2,113,672,532	1,760,836,141	1.20	2,113,672,532	1,571,849,671	1.34
2548/49	2,046,829,235	1,907,751,594	1.07	2,046,829,235	1,729,078,867	1.18	2,046,829,235	1,550,406,140	1.32

ตาราง 4.51 ส่วนเกินผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนของรัฐบาล และสัดส่วนความคุ้มค่าในการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ตามสถานการณ์จำลองการอุดหนุนด้าน
ราคาจำนำเท่ากับราคาตลาด ร่วมกับต้นทุนจำนำร้อยละ 90 ร้อยละ 80 และร้อยละ 70 ปีการผลิต 2542/43 – 2548/49

ปีการผลิต	สถานการณ์จำลอง								
	ราคาจำนำเท่ากับราคาตลาด และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 90			ราคาจำนำเท่ากับราคาตลาด และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 80			ราคาจำนำเท่ากับราคาตลาด และอุดหนุนต้นทุนร้อยละ 70		
	ส่วนเกินผู้ผลิต ที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุน ของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วน ความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิต ที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุน ของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วน ความคุ้มค่า	ส่วนเกินผู้ผลิต ที่เพิ่มขึ้น (บาท)	เงินอุดหนุน ของรัฐบาล (บาท)	สัดส่วน ความคุ้มค่า
2542/43	8,857,698	173,847,293	0.05	8,857,698	160,210,326	0.06	8,857,698	146,573,359	0.06
2543/44	204,563,973	137,773,495	1.48	204,563,973	126,409,356	1.62	204,563,973	115,045,217	1.78
2544/45	143,118,442	1,478,598,827	0.10	143,118,442	1,353,583,889	0.11	143,118,442	1,228,568,951	0.12
2545/46	705,837,300	1,145,273,985	0.62	705,837,300	1,044,850,799	0.68	705,837,300	944,427,612	0.75
2546/47	1,058,741,056	875,162,589	1.21	1,058,741,056	796,329,591	1.33	1,058,741,056	717,496,594	1.48
2547/48	1,921,520,484	1,751,992,095	1.10	1,921,520,484	1,580,186,213	1.22	1,921,520,484	1,408,380,331	1.36
2548/49	1,860,753,850	1,709,551,279	1.09	1,860,753,850	1,547,121,527	1.20	1,860,753,850	1,384,691,776	1.34